

Наше теме и дилеме

ДА ЛИ СУ ПЕНЗИЈЕ ЛИЧНА ИМОВИНА

Од Скупштине Србије се очекује да се што пре определи за индексацију пензија, то јест да одреди када ће се и на који начин убудуће усклађивати ту врсту примања. Садашњи статус кво, према коме неко може да повећа месечна примања пензионера према сопственом мерилу, је неодржив, води у безаконје и хаос, па би га требало заменити одрживом формулом. Колико нам је познато, о тој формули није не постоји обавеза да се изјасни ММФ.

Тешко да било ко може да објасни откуд то да се пензионерима већ пету годину за редом упорно закидају примања која су легално и легитимно стекли радећи четири деценије (много и више) и уплаћујући део своје плате у Фонд ПИО, онако како закон налаже. Део пензије им упорно и без питања одузимају државни чиновници који као да не знају да су пензије имовина. Да се расходна страна државног буџета смањи, најлакше је било окрњити пензије, јер пара на гомили има, само је треба смањити. Та логика и даље је на животној сцени, јер се крај мукама пензионера још увек не види. Када су пре годину и по дана, под притиском Међународног монетарног фонда и Фискалног савета Србије пензионерима враћене пензије на ниво из 2014. године, увећане за 7,75 одсто (три усклађивања од 1,25, потом 1,5 и онда 5 одсто), пензионери су се порадовали, убеђени да ће се надаље примењивати системски закон о пензијском и инвалидском осигурању. Али чиновници којима су недостајала средства за „покривање“ разних буџетских „рупа“, одмах су се досетили да у темељном закону привремено укину члан којим је било предвиђено да се пензије усклађују два пута годишње. И тако је у кровном закону о ПИО вештачки створена рупа која зјапи и пензионере упућује на неспокој.

Систематски се у нас пензије крње и дробе, како би буџет могао да прати убрзани развој Србије. Али терет стабилизације буџета треба равномерно да се распореди на све категорије грађана.

Вероватно највећа неправда према пензионерима учињена је 2014. године, када су у јавном сектору плате смањене линеарно за 10 одсто. Пензионерима, или боље речено онима који су имали месечна примања већа од 25.000 динара, до сада најнеправеднијим законом, пензије су смањене чак и до 23 одсто. Онима који имају највише, дакле запосленима у јавном сектору, узето је најмање, односно линеарно 10 одсто. Пензионерима који од својих запослених колега у јавном сектору имају месечна примања и 40 одсто мања, узето је највише. Којом су се логиком служили државни чиновници када су одређивали тај намет, просто је нејасно. Можда је реч о некој „вишој“ математици, неразумној масама.

Зна се да је током четворогодишњег буџета вршена неравноправна расподела друштвеног „колача“. Запосленима у јавном сектору, који имају највише, плате су укупно увећане и до 27 одсто. Пензионерима су примања порасла кумулативно за скромних 7,75 одсто. Дакле, начињена је разлика од 20 одсто!?

Пензионерима чија су месечна примања била до негде 30.000 динара додељено је још пет одсто месечно. Тиме су створене

две категорије пензионера. Оних са мањим примањима је око 1.100.000, а другу категорију сачињавају они чија су примања већа од 25.000 динара, а таквих је негде око 700.000. Мада је пре неколико месеци у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања речено да ће почети са применом социјалних картица, то се до данас није догодило, а у међувремену се о социјалним картицама више не говори. Реч је о томе да оних око 1.100.000 пензионера нису сви у истом материјалном положају. Да постоје социјалне картице, помоћ би добили само они којима је она заиста и неопходна. Овако испада да су награђени они који су радили само 20 година и тако стекли пензију. Фонд ПИО треба да стимулише оне који су 40 и више година уплаћивали пензијско осигурање. Такав је закон, такав је ред. Управо што ресорно министарство није повукло јасну границу између оних који су радили колико је требало и оних који тај услов нису задовољили, у пензионерским редовима се говори да је 1.100.000 пензионера гласачки потенцијал о коме државни чиновници и те како воде рачуна.

Ових дана најављује се да ће одмах после Видовдана бити објављени подаци о полугодишњем стању у државном буџету. Најављује се да ће, као и три и по године уназад, буџет бити у суфициту. Коликом, то ће дочарати бројке. Тај пролазник резултат националне економије биће индикатор за трошење новчаних средстава у другој половини године, али и параметар колико ће моћи да се крајем године повећају плате и пензије. Док је за пензије већ речено да ће се учинити напори да повећање не буде испод пет одсто, дотле се за плате у појединим ресорима државне администрације говори да ће повећање бити двоцифрено. Две групе грађана, два различита аршина. При томе се заборавља да су пензије и стечено право и неприкосновена имовина грађана.

Национални доходак прошле године увећан је за 4,4 одсто, што је изванредан успех. После тих резултата пензије су, привременим изостављањем члана темељног закона о ПИО који се односи на начин и време усклађивања месечних примања, остале на истом нивоу, а у јавном сектору су плате увећане до 10 одсто. За ову годину планирано је увећање бруто националног дохотка за 3,5 одсто. Према изјавама државних званичника, очекује се да та бројка буде превазиђена, то јест да се раст пројектује на најмање 3,7 одсто. Да је правде, пензионерима би требало повећати месечне принадежности за најмање 8,1 одсто (4,4 + 3,7 %). Шта ће учинити држава, биће јасније у септембру, када буде завршена посета Међународног монетарног фонда Србији, то јест када стручњаци те међународне инсти-

туције буду утврдили куда плови национална економија наше земље.

Ових дана на седницама Скупштине Републике Србије на којима је разматран извештај Државне ревизорске институције и Фискалног савета Србије, посланици и државни званичници су се дотакли и пензија. Чуло се и то да држава мора наћи начина да, у складу са Уставом, врати закинути део пензија. Оцењено је да су пензионери дали најзначајнији допринос фискалној консолидацији државног буџета. Уколико се држава буде оглушила о ту чињеницу, порука ће бити јасна: у увећању личног и породичног стандарда у првом плану су запослени у државном сектору, а пензионери се налазе тамо негде на зачељу колоне. То свакако не би било праведно, нити очекивано.

Уколико буде онако како се сада наговештава, то јест да ће плате у јавном сектору значајније порасте (око 10 одсто), а да ће пензије бити усклађене само за пет процената, добиће до продуктивнијег јазу између плата и пензија. Тај тренд се веома неповољно одражава на пензионере, претећи да анулира међугенерациску солидарност.

Ових дана на адресе подносиоца уставне иницијативе која је требало да покаже да ли је спорни закон којим су смањене пензије у складу са Уставом, после више од три године ћутања, стижу решења Уставног суда Србије којима се „обуставља поступак за утврђивање неуставности Закона о привременом уређивању начина исплате пензија“, затим „се одбацује иницијативе за покретање поступка за оцену уставности одредбе члана 27е, став 29. Закона о буџетском систему“ и „одбацују захтеви за обуставу извршења појединих аката или радњи донетих на основу Закона о привременом уређивању начина исплате пензија“. Нећемо коментарисати то што је Уставни суд Србије урадио, поготову што је реч о највишој правној инстанци у нашој држави. Поменућемо само да је образложење тог суда, чини се, без преке потребе распрострањено на чак 15 страница, као да је реч о каквом замршеном правном случају. Остаје још да се правда потражи на Међународном суду у Стразбуру.

Од Скупштине Србије се очекује да се што пре определи за индексацију пензија, то јест да одреди када ће се и на који начин убудуће усклађивати та врста примања. Садашњи статус кво, према коме неко (вероватно министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања) може да повећа месечна примања пензионера према сопственом мерилу, неодржив је, води у безаконје и хаос, па би га требало заменити одрживом формулом. Колико нам је познато, о тој формули не постоји обавеза да се изјасни ММФ.

Звонимир ПЕШИЋ

Признања за одбрану земље у агресији НАТО

**СПОМЕН-МЕДАЉЕ
ЗА СВЕ УЧЕСНИКЕ РАТА 1999.**

Породицама погинулих и професионалним припадницима војске већ се уручују споменице „Двадесетогодишњица одбране отаџбине од НАТО агресије“

Сви припадници Војске Југославије, који су учествовали у одбрани земље у време агресије НАТО-а 1999. године, без обзира на држављанство које данас имају, добиће спомен-медаље, сазнаје „Политика“ у Министарству одбране.

Ово се односи и на све резервисте, а спомен-медаље биће уручене и породицама учесника рата који су у међувремену преминули. Спомен-медаље ће у значајном броју бити уручене наредне године, али и касније јер је реч о великом броју ветерана.

У међувремену, увелико је у току уручивање војних споменица Двадесетогодишњица одбране отаџбине од агресије НАТО-а. Споменица се уручује породицама погинулих припадника војске, као и професионалним припадницима Војске Србије, државним службеницима и намештеницима који су у време поменутог рата били у активној служби. Ово признање добиће и пензионисани припадници војске који су, иако су тада били пензионери, учествовали у одбрани земље 1999. године.

– Уручивање наведене војне споменице реализује се на нивоу команди, јединица и установа Министарства одбране и ВС на пригодним свечаностима – објашњавају у Министарству одбране.

Војна споменица (Фото Министарство одбране)

Тако су на пригодној свечаности у Команди Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране у Земуну уручене војне споменице ветеранима 250. ракетне бригаде за противваздухопловна дејства и 126. бригаде за ваздушно осматрање јављање и навођење. Борцима 549. моторизоване бригаде споменице су уручене у Лесковцу, а њиховим саборцима из 37. моторизоване бригаде у Краљеву.

Осим војних споменица, професионалним припадницима војске учесницима рата 1999. године уручују се и војне спомен-медаље за учешће у борбеним дејствима на територији Савезне Републике Југославије.

Услов за добијање ове медаље јесте да

је реч о припадницима војске који су учествовали у борбеним дејствима од 23. марта до 26. јуна 1999. године, што се доказује решењем надлежног старешине. Такође, да би неко стекао ову медаљу не сме иза себе имати дисциплинске казне, као ни кривични поступак због кривичног дела које се гони по службеној дужности, односно услов је да није осуђиван.

– Наредбу о додељивању војне спомен-медаље за учешће у борбеним дејствима на територији Савезне Републике Југославије доноси министар одбране, а на предлог надлежног старешине – објашњавају у Министарству одбране.

Додељене војне спомен-медаље и војне споменице су посебна врста војних признања и не представљају основу за остваривање посебних бенефита и права, прецизирају у овом министарству.

Када је реч о споменицама и медаљама за учеснике рата, на који начин Министарство одбране подржава њихова удружења?

Сарадња Министарства одбране и ВС са удружењима ветерана остварује се кроз годишњи план сарадње Министарства одбране са удружењима, за сваку календарску годину посебно, а на основу исказаних потреба удружења и могућности, одговарају у Министарству одбране.

Сарадња се, како кажу, одвија у областима учешћа представника удружења у обележавању годишњица значајних догађаја из војне историје, присуства представника удружења прослави Дана ВС, дана родова и служби и дана јединица и установа ВС, организовања информисања – предавања удружењима, организовања посета чланова удружења јединицама и присуства припадника Министарства одбране на промоцијама, комеморацијама и осталим скуповима у организацији удружења. – Министарство одбране учествује у финансирању њихових пројеката од значаја за одбрану, у складу са расположивим финансијским средствима – објашњавају у овој институцији.

Милан Галовић
Извор: Политика

Ветерани војнообавештајне службе у Војногеографском институту

ПРОМЕНЕ У КАРТОГРАФИЈИ

Уоквиру плана сарадње Министарства одбране са удружењима грађана, недавно су ветерани војнообавештајне службе бораваили у Војногеографском институту (ВГИ), где им је о историјату те установе, али и о свему шта он значи за нашу државу и систем одбране говорио начелник пуковник Зоран Срдих. Сусрету је присуствовао и пуковник Горан Зекић из Обавештајно-извиђачке управе Генералштаба Војске Србије.

Занимљиво је да се данашње топографске и све друге карте које производи Војногеографски институт штампају на ћириличном писму. Недовољно је познато у јавности да топографске карте размера 1:25 000 и 1:50 000 више не представљају вој-

ну тајну, па се могу набавити у електронском или штампаном облику. Новина је и то што секције топографских карата више

нису вертикални правоугаоници, већ хоризонтални, што се у пракси показало као веома добра промена.

У светској историографији остаје трајно записано да је у периоду балканских и I светског рата, ВГИ дао велики допринос Српској војсци и савезницима, израдом и штампањем карата

југоисточне Европе, у разним размерима. Картографски радови су вршени на целом путу одступања Српске војске, затим на Крфу, а потом и у Солуну.

Члановима Удружења ветерана војнообавештајне службе приказано је како се данас, на савремен начин, уз помоћ рачунара израђују топографске карте, а посетили су и Спомен-собу где су изложени предмети војнотопографске службе од оснивања (5. фебруара 1876. године) до данашњих дана. Посебно је било речи о новом авиону за снимање територије, захваљујући коме топографске карте могу да се ажурирају сваких пет година.

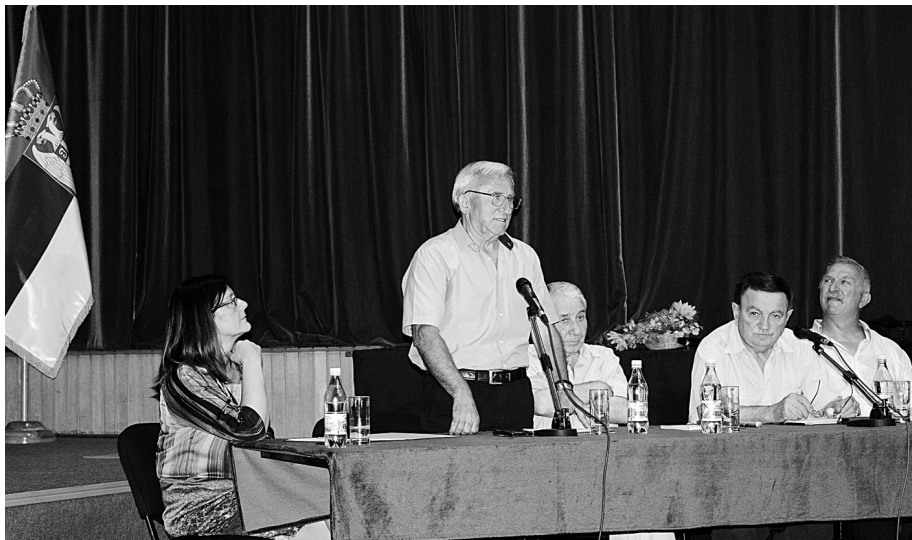
Представник ветерана Аркадије Лалић захвалио је домаћинима на изванредном представљању ВГИ и делатности и уручио им пригодне поклоне.

З. П.

Промоција едиције „Ратник“ Медија центра „Одбрана“ у Нишу

СВЕДОЧЕЊА О ХЕРОЈСКОЈ ОДБРАНИ ЗЕМЉЕ

Промоција књига привукла је велики број поклоника

Поводом изласка из штампе едиције „Ратник“ у Дому Војске Србије у Нишу одржана је промоција у организацији издавача – Медија центра „Одбрана“.

Промоцији књиге, чији је уредник Драгана Марковић, присуствовао је велики број активних припадника Војске Србије са командантом Копнене војске генерал-потпуковником Милосавом Симовићем на челу, припадници бораčkih удружења из Ниша, бивши припадници војске и учесници ратова на простору некадашње Савезне Републике Југославије.

Чињеница да су сви учесници ратова, официри, подофицири, војници и резервисти учинили све у њиховој моћи да одбране земљу од НАТО агресије у току 1998. и 1999. године извршавајући своју дужност, јасна је нит која спаја странице свих књига едиције „Ратник“.

Едиција „Ратник“ има седам књига, а прва је она коју је написао генерал Небојша Павковић, који се путем видео-бима обратио учесницима промоције и захвалио на учешћу. Посебно је истакао да је он за време агресије тврдио да се губици српске војске мере у промилима, нашта су агресори негативно одговарали, али је са престанком агресије стварно доказано да су губици били у промилима.

Обраћајући се присутнима, генерал Владимир Лазаревић изнео је неке од јуначких подвига наше војске и народа, посебно апострофирајући минималне губитке, што говори о успешности одбране од агресора.

Генерал Мирко Старчевић је нагласио да је морал био на високом нивоу, почев од старешина, бораца и народа, те је доказано како се брани и гине за отаџбину.

Позадинско обезбеђење је један од главних фактора за успешно ратовање, о чему је подробније говорио генерал Томислав Младеновић. Позадинско обезбеђење има шири спектар, почев од муниције, горива, исхране, санитетског обезбеђења и другог,

којим је требало обухватити не само борбени састав, већ и народ који је био тамо, јер и он није имао одакле да се снабдева. Дешавало се да је војска остајала без намирница, јер је већу количину поделила народу. Када се изнесе податак на колико се места спремала храна, био је прави успех обезбедити та места намирницама.

Посебно треба истаћи и санитетско обезбеђење, јер су сложене операције обављане у веома тешким условима, чак и у аутобусима.

Дистрибуција хране, муниције и горива је била под будним оком терориста, али се није десило ниједно пресретање, нити отимање материјалних средстава намењених јединицама.

Командант 243. механизоване бригаде генерал Крсман Јелић говорио је о збивањима у рејону који је бранила та јединица. Према његовим речима, требало је много храбрости и уметности да се задатак изврши, у чему је имао издашну помоћ Команде Приштинског корпуса.

О задацима и дејствима 58. лаке пешадијске бригаде говорио је њен командант пуковник Љубомир Савић.

Два сата, колико је трајала промоција, било је кратко време да се барем понешто изнесе о херојству наше војске и народа за време агресије НАТО-а на СРЈ.

Након излагања ратних команданата, уредница књиге и магазина „Одбрана“, Драгана Марковић, најавила је да је једна од следећих књига едиције „Ратник“, књига о Нишком корпусу, коју као главни и одговорни уредник и начелник издавачке делатности Медија центра „Одбрана“, припрема Мирослав Тохољ, и да се данас говорило о Србији – оној најбољој, онда када је то било најтеже.

Промоцији је присуствовао и командант Копнене војске генерал-потпуковник Милосав Симовић са сарадницима.

Мр М. Пантелић

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у мају 2019. године

ПОТПОРА ПРЕД ЛЕТО

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор, на седници одржаној 5. јуна 2019. године, размотрио је захтеве достављене у мају 2019. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника
ОпОр Нови Сад БМ: 37.000,00 – по члану 8.471,45 динара;
ОпОр Ужице МС: 27.000,00 – по члану 11.666,00 динара;
ОпОр Земун ДМ: 37.000,00 – по члану 8.185,83 динара;
ОпОр Врање МД: 31.000,00 – по члану 8.912,39 динара;
ОпОр Алексинац МС: 31.000,00 – по члану 12.192 динара;
ОпОр Краљево КЈ: 31.000,00 – по члану 9.728,06 динара;
ОпОр Ниш КД: 37.000,00 – по члану 8.471,45 динара;
ОпОр Ваљево ДД: 34.000,00 – по члану 9.790,68 динара;
ОпОр Ужице ЈЖ: 34.000,00 – по члану 11.390,07 динара;
ОпОр Земун ИН: 34.000,00 – по члану 11.021,50 динара;
ОпОр Шабац ТС: 31.000,00 – по члану 8.139,64 динара;
ОпОр Сремска Митровица БД: 27.000,00 – по члану 12.161,74 динара.

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника,
ОпОр Нови Сад СЗ: 20.000,00 – по члану 23.950,23 динара;
ОпОр Звездара СМС: 20.000,00 – по члану 21.557,38 динара;
ОпОр Звездара СРС: 12.000,00 – по члану 23.436,57 динара;
ОпОр Ниш АН: 20.000,00 – по члану 17.484,71 динара;
ОпОр Нови Београд МР: 10.000,00 – по члану 23.436,57 динара;
ОпОр Нови Београд КБ: 12.000,00 – по члану 21.246,04 динара;
ОпОр Смедерево МА: 8.000,00 – по члану 23.496,74 динара.

Новчана средства ће бити уплаћена на текуће рачуне до 7. јуна 2019. године.

Сви захтеви достављени у мају 2019. године решени су. Захтеви који буду достављени од 1. јуна до 30. јуна 2019. године биће решавани почетком јула 2019. године.

Извршни одбор

Са 5. седнице Главног одбора Скупштине УВПС

**ВОЈНО ЗДРАВСТВО
ИЗБИЛО У ПРВИ ПЛАН**

Иако су дневним редом биле предвиђене теме од великог значаја за УВПС, уместо изјашњавања о припремљеном записнику са претходне седнице, кренула је дискусија о проблемима војног здравства који дуго трају. О проблемима у вези са здравственом заштитом који тиште војне пензионере биће израђен посебан материјал.

Члан Извршног одбора ГО УВПС саопштио је неколико изворних информација

У хорској сали Дома ВС у Београду 25. јуна одржана је 5. седница Главног одбора Скупштине УВПС којој је председавао Љубомир Драгањац. На дневном реду су биле следеће тачке (1) Усвајање записника са 4. седнице ГлОд и извештаја о раду између 4. и 5. седнице ГлОд Скупштине УВПС; (2) Упознавање са одговором Владе Републике Србије поводом захтева УВПС за враћање актиног дела пензије и враћања ПИО у систем СОВО; (3) Разматрање резултата анкетирања чланства у вези са предлогом за повећање чланарине и доношење одлуке; (4) Анализа чланства у УВПС, усвајање предлога мера за учлањење нових чланова. Регулисање плаћања чланарине за пунолетне чланове породичног домаћинства војног пензионера, почасне чланове и чланове струковних удружења (својство колективног члана); (5) Упознавање са Правилником о критеријуму и поступку за стицање статуса Удружења од посебног значаја за одбрану и доделу средстава за учешће у финансирању пројекта удружења у области од значаја за одбрану; (6) Информација о тужби филијале Фонда за ПИО Ваљево против 22 корисника војне пензије који су дуг од 2004-2007. године наплатили више пута и (7) Разно.

Иако није било на дневном реду, од са-

мог почетка седнице наметнуло се војно здравство, на које су делегати имали сијасет примедби. Као алармантна ствар апострофирана је кућна нега и помоћ. Стање је посебно критично у Нишу и околини. Проблем је код надлежних органа покренут, али се не решава. Наиме, све је више непокретних војних пензионера којима је та врста помоћи неопходна. Доктор Часлав Антић, члан Извршног одбора Главног одбора задужен за здравствено осигурање обавестио је присутне да се кућно лечење, односно нега у Београду остварује посредством службе хитне помоћи. Он је присутне обавестио како ту област регулишу законске одредбе.

Тешко до лекова

Снабдевеност лековима незнатно је побољшана, што се може протумачити на основу смањеног броја оверених рецепата за набавку медикамената у цивилним апотекама. Поново је покренуто питање да се лекови издају на два месеца, јер временски војни пензионери неће моћи тако лако да се домогну здравствених установа због тропских врућина које најављују метеоролози. С обзиром на чињеницу да велики број војних пензионера током лета одлази на село или путује на море, потребе за издавањем лекова за два месеца су

увећане. Стога ће УВПС под хитно код Управе за војно здравство поново покренути поступак да се лекови за редовне терапије издају на два месеца. У цивилним здравственим установама, захваљујући електронским рецептима, лекови се могу обезбедити чак за шест месеци. Пре неколико година војно здравство је прво у нас покренуло систем електронског преписивања лекова, али се убрзо са том новотаријом стало. Разлог је био недостатак новца. Када ће бити тај систем заокружен, за сада се не зна.

На основу терапија лекара-специјалиста, повећане су потребе за куповином лекова. У једном случају војни пензионер издваја сваког месеца 30.000 динара за набавку лекова. Због тога ће УВПС код Управе за војно здравство интервенисати како би се утврдиле све чињенице и пронашло ваљано решење. Корисници здравственог осигурања се упућују на конзилијуме, како би се на основу њихових налаза обезбедили лекови без куповине.

Из организација УВПС се војни пензионери жале да им Фонд за СОВО, када позову телефоном, не пружа потребне информације и да се не памти када су службеници тог органа отишли на терен како би испунили своју радну обавезу – информисање корисника здравствених услуга.

Пензионери који из околних градова долазе на дијагностичке процедуре или прегледе у Војну болницу Ниш, жале се да документе о томе да су били у болници, ради наплате путних трошкова, оверавају на неком трећем месту, па је подржан предлог да се Војној болници упутити захтев да обезбеди просторију у којој би се оверавали папири.

И поред најаве да ће се по хитном поступку у ВМЦ Карабурма адаптирати зграда за формирање Геронтолошког центра, није се много одмакло у томе. Испречили су се својински односи, па ће се поново упутити захтев министру одбране да се на неки начин проблем превазиђе и центар отвори што пре, посебно имајући у виду да ће он сам себе издржавати.

Проблематична пререгистрација личног оружја

Представници организације УВПС у Нишу навели су да су пре две године покренули питање отварања Геронтолошког центра у том граду, наводећи чак и војни објект који би без великих улагања могао да се приведе намени, али из Министарства одбране није стигао одговор.

У унутрашњости, где су војни пензионери у погледу здравственог осигурања ослоњени на санитетска одељења, чест је проблем да када јединица има одређене активности лекари буду тамо ангажовани, прегледи корисника војне пензије се одлажу за други део радног времена, а није реткост да се неки дани и прескоче.

Иако дневним редом није била предвиђена расправа о војном здравству на седници је добар део времена управо био посвећен томе, па је договорено да се о томе сачини посебан материјал који ће бити упућен у општинске и градске одборе.

Још је једно питање покренуто ванредно. Реч је о поступку за пререгистрацију пиштоља и пушака и неподношљивој такси за држање оружја. Суочени са компликованом процедуром пререгистрације, војни пензионери све чешће враћају лично наоружање од којег се нису раздвајали током каријере војног старешине.

Председник УВПС Љубомир Драгањац, закључујући расправу, рекао је да ће се Удружење тиме интензивно бавити у наредном периоду и да ће с тим у вези сарађивати са пензионерима Министарства унутрашњих послова.

Кабинет председника Владе Републике Србије је својим дописом од 24. априла обавестило Удружење да су захтев за враћање закинутог дела пензије (од 2014. до 2018. године) који проследили Министарству за рад, запошљавање, бораčka и социјална питања и Министарству финансија, на даљу надлежност, а да ће та министарства обавестити УВПС о даљем поступању.

Министарство за рад, запошљавање, бораčka и социјална питања је својим актом од 16. маја ове године обавестило Удружење да је чланом 4. Закона о привременом уређивању начина исплате пензија, утврђено је да исплате пензија извршене у складу са овим законом сматрају коначним. Из тог разлога, не постоји могућност да се изађе у сусрет предлогу УВПС. Министарство финансија, свој став о томе још није доставило Удружењу.

Чланови Главног одбора били су веома активни

Скупштина Удружења војних пензионера Србије је (11. априла ове године) усвојила предлог, а председник УВПС упутити захтев министру за рад, запошљавање социјална и бораčka питања и министру одбране са предлогом да се неодложно приступи доношењу закона којим би целовито и аутономно у односу на цивилне прописе било уређено социјално осигурање војних осигураника.

Реформа пензионерског система у току

Министарство за рад, запошљавање, бораčka и социјална питања је дописом од 8. маја доставило став да је реформа пензијског система континуирани процес који се спроводи фазно, у складу са планским документима у одређеним сегментима. Када је у питању пензијско осигурање војних осигураника, Министарство за рад, запошљавање бораčka и социјална питања за сада се не планира измене, али то не значи да, када се за то стекну услови, неће другачије бити регулисана права војних осигураника. Министарство одбране се до сада о захтеву УВПС није изјаснило.

Уставни суд Републике Србије је на седници, свих судија, одржаној 25. априла 2019. године обуставио поступак по достављеној иницијативи за покретање поступка ради оценое уставности и сагласности са општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима Закона о привременом уређивању начина исплате пензија. Решење је написано на 15 куцањих страна и како је присутне обавестио члан Извршног одбора ГО УВПС Остоја Поповић оно се проучава, како би се преузеле даље мере. На седници је постављено и питање зашто је Суд чекао три године да спорни закон буде укинут, па да се тек после тога изјасни. Иначе, рок за жалбу Европском суду за људска права у Стразбуру је шест месеци.

Чланарина у догледно време неће бити повећавана. То је закључак донет после анкете спроведене у оквиру организације. Од 48 општинских и градских одбора за повећање чланарине се изјаснило њих 19, док је 24 против. Укупно пет одбора се није изјаснило, али они окупљају занемарљив број чланова (око 500). Ако би се однос снага у анкети прерачунао, како рече председник Извршног одбора ГО УВПС

Зоран Вучковић, према броју чланова, анализа указује да је за повећање чланарине било 8.000 корисника војне пензије, а њих 14.000 изјаснило се против.

Општински и градски одбори ће своје активности прилагодити у складу са расположивим финансијским средствима, то јест имају обавезу да смање трошкове, чиме ће бити испуњени задаци.

Потребан масовнији прилив чланова

Анализом организације општинских и градских одбора дошло се до закључка да треба објединити функције секретара и благајника.

Па ипак, како је нагласио председник Општинског одбора УВПС Божидар Бабић, излаз мора да се тражи у масовнијем учлањењу војних пензионера млађих генерација. Са више људи, снажнија је организација и више средстава за активности. Због тога пријем нових чланова мора да буде стална активност месних организација, општинских и градских одбора. Тренутно је у нашој земљи 36 874 корисника војних пензија, а у Удружење је учлањено њих 21 141.

Општинска организација УВПС у Панчеву по свему судећи постигла је највећи успех. О искуствима у вези са учлањењем говорио је председник Општинског одбора Живан Марковић. За неколико последњих година у Панчеву је број чланова од 158 увећан на 450.

На седници је покренута иницијатива да се изради својеврсни подсетник који би био десна рука функционерима у општинским и градским организацијама. Реч је о свим административним пословима, а подсетник би садржао примере разних аката за решавање проблема војних пензионера.

Стамбена ситуација и даље је тешка јер нема станова за поделу. Током јуна се очекује да стамбени орган подели шест станова у Београду, у Крушевцу пет, у Новом Саду девет, Панчеву 52, док ће се по један стан поделити у Бачкој Тополи, Суботици и Ужицу.

У минула три месеца у Удружење се добровољно учланило 93 члана, а на лични захтев иступило је 26 чланова.

З. Пешић
М. Чуљић

Редовна скупштина Међународног консултативног комитета

ЈОШ ЈЕДЕНОМ О ВЕЛИКОМ РАТУ

Председник Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије Миломир Миладиновић изабран је за потпредседника Међународног консултативног комитета

Учесници овогодишњег скупа резервних и пензионисаних официра и подофицира

Наша делегација на заседању Скупштине МКК

Делегација Клуба генерала и адмирала Србије, са председником Скупштине Клуба генерал-потпуковником у пензији Миломир Миладиновићем на челу, учествовала је на седници Скупштине Међународног консултативног комитета официра и подофицира у резерви и у пензији (МКК) која је одржана у Софији од 21. до 23. маја. У саставу делегације су још били су генерал-пуковник у пензији др Видоје Пантелић, почасни члан руководства МКК и генерал-мајор у пензији Радослав Шкорић секретар у МКК.

Тема седнице Скупштине била је Велики рат (Први светски рат) 100. година од завршетка. Присутствовала је већина делегација чланица МКК. Скупштином је председавао председник Александар Кањшин. Поднето је више реферата у вези са темом дневног реда, међу којима и председника Скупштине Клуба, са тежиштем на страдању Срба и Србије у Великом рату. Генерал Миладиновић је апеловао да и поред значајне улоге војски, као основног

фактора безбедности у свим земљама, чланице МКК треба да утичу да се ратови, као начин решавања спорова, спрече. Он је, поред осталог, рекао:

„Ми војници, по досадашњем занимању али и према опредељењу у дане релативног мира, као пензионери, растерећени свакодневних војничких обавеза дужни смо да указујемо на погубност сваког рата и да својим деловањем утичемо да се ратови свим силама спрече. Нажалост, свесни смо да постојање војске као основног фактора безбедности сваке земље није превазиђен. Наш задатак би морао да буде да обезбедимо, ако већ војска мора да постоји, да буде фактор мира, односно да спречи почетак рата, а не да га води.

Оправдано је данас, после 100 година, говорити о Великом рату, који је добио и назив Први светски рат, како по простору на коме је вођен тако и по ангажованим снагама и жртвама, не да бисмо истицали победе и поразе, већ да бисмо извукли поуке како бисмо га у будућности спречили.

Нажалост, губици у Великом рату нису спречили да империјализам и милитаризам изазове Други светски рат који је нанео још већа разарања и жртве. Историјски знамо да је под колонијалном влашћу крајем 19. и почетком 20. века био велики број земаља са преко 500 милиона становника и око 50 милиона квадратних километара, од којих је 80% становништва и 60% територије било под колонијалном влашћу Велике Британије. Наравно, таква подела света код великих сила пре свега Немачке, изазивала је незадовољство и тежњу за прекомпоновањем поделе, а како би се то остварило него ратом. Због тога су склапани велики савези, а пре свега великих сила једних да би задржали постојеће стање, а други да би га променили. Склапани су ради личне сигурности, што значи да је сопствени интерес био на првом месту“, казао је Миладиновић.

Рат се водио у Европи, Азији и Африци на око 4 милиона квадратних километара и готово на свим морима и океанима. За четири године ратовања губици су превазишли све дотадашње ратове. Око 70 милиона је мобилисано, погинуло је, умрло од глади или болести (као последица рата) око 20 милиона и око 20 милиона је рањено углавном трајно неспособно за самосталан живот. Од тога 90% су невине жртве, односно жртве грађана нападнутих земаља или оних који нису подржавали ратну политику својих земаља односно агресора.

„Србија није била иницијатор Великог рата, нити га је желела, рат јој је наметнут агресијом Аустроугарске. У том рату дала је највеће жртве у односу на све државе учеснице рата, што показују подаци да је изгубила 1.247.435 становника односно 29% укупног становништва, а чак 62% мушког становништва. Од укупног броја жртава 11.000 је обешено, углавном стараца и жена. Један бизарни податак: у то време није било довољно црног платна да се стави на куће, као знак жалости. У борбама је погинуло 402.435 војника и старешина од којих 14.500 командног кадра (од наредника до генерала), уз претрпљена огромна разарања инфраструктуре (онеспособљено 58% предузећа, рудника метала 50%, угља 100%, сточни фонд умањен за 70%).

Представници балканских земаља посебно морају да воде рачуна о међусобним односима јер је Балкан увек био у жижи интересовања великих сила. Уосталом значај Балкана потврђује и чињеница да је почетак краја Великог рата започео на Балкану. Колико је сарадња балканских земаља значајна свакако потврђује и пример слоге Бугарске, Грчке, Црне Горе и Србије у Првом балканском рату кад је слогом и заједничким снагама побеђена тада моћна царевина као што је била Турска“, нагласио је Миладиновић.

Током боравка у Бугарској, вођено је више билатералних разговора са делегацијама других земаља, међу којима су и чланице ЕУ и НАТО-а.

Скупштина је донела Декларацију о спречавању ратова и решавању спорова мирним путем. Изабрани су и нови чланови Председништва МКК. За потпредседника Међународног консултативног комитета изабран је председник Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије Миломир Миладиновић.

Д. К.

Са свечане седнице Скупштине
Клуба генерала и адмирала Србије

СВЕТОМ ДОМИНИРАЈУ МАЧ И ПЕРО

Медаљу српских генерала за остварене изванредне
резултате у раду и афирмацији Клуба у земљи и
инострани, додељено председнику
УВПС Љубомиру Драгању

Медаљу српских генерала председнику УВПС
Љубомиру Драгању уручио је председник Клуба
генерала и адмирала Србије Миломир Миладиновић

У свечаној сали Дома Војске Србије у Београду 13. јуна одржана је седница Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије, којој су присуствовали и многобројни гости из институција са којима та организација сарађује.

После интонирања Химне Републике Србије свечани скуп отворио је председник Клуба генерал-потпуковник у пензији Миломир Миладиновић.

—Настојимо да нашим деловањем утичемо да се ратови као начин решавања спорова спречи, али смо свесни да војска као основни фактор безбедности није превазиђена. О томе сведочи податак да се за потребе војски у свету годишње издваја 1.200 милијарди долара или око три милијарде долара дневно. Посебно истичем студију чији је наслов „Војска Југославије у одбрамбеном рату 1999.године“, која је дело непосредних учесника, колега који су били команданти стратегијских групација и носиоци највиших дужности у Министарству одбране и Генералштабу наше војске. То су аутентична сведочења која оставља-

мо у аманет нашим потомцима, али и институцијама које се баве изучавањем оваких догађаја. У изради студије је учествовало седам генерал-пуковника, десет генерал-потпуковника, једанаест генерал-мајора, један контраадмирал, четири пуковника и један капетан бојног брода, од којих су њих дванаест доктора наука, а четири магистри, нагласио је Миладиновић.

Поводом 20.те годишњице од почетка агресије НАТО-а на нашу земљу Клуб је, заједно са Београдским форумом за свет равноправних, СУБНОР-ом Србије и Друштвом српских домаћина организовано дводневну Међународну конференцију „Да се не заборави! Мир и напредак уместо ратова и сиромаштва“. Учествовало је више од две стотине делатника из области политике, економије, медија, уметности, историје, међународних хуманитарних и мировних организација. Поднето је укупно 80 запажених реферата. Паралелно са Конференцијом одржана је смотра

документарних филмова о агресији НАТО-а и изложба аутентичних фотографија о злочинима НАТО-а почињеним 1999. године и одбрани и отпору наше војске и народа.

Како је истакнуто на седници Скупштине, редакције „Вечерњих новости“ и „Печата“ препознале су значај међународне конференције, посвећујући том догађају заслужени простор.

Обраћајући се скупу главни и одговорни уредник „Вечерњих новости“ Милорад Вучелић је истакао да је одрастао уз устанике, војнике и генерале и да је имао среће да одрасте у једном занимљивом времену у којем је познавао и познаје неке војсковође и врховне команданте.

—Војска је за мене једно упоришно место, које се ничим није могло довести у питање, чак и када сам узимао за право да

понешто о томе критички мислим. Светом, кажу, доминирају два знака. То су мач и перо. Ви који нам додељујете ово признање представљате мач који је био у добрим и часним рукама, а мени је преко „Вечерњих новости“ и „Печата“ припало да се понесем тим симболичним пером. Захваљујем вам од срца и у име мојих сарадника јер су и они као и ја поносни на ово признање, казао је Вучелић.

У име Европског универзитета у Београду, такође добитника Плакете Клуба генерала и адмирала Србије, ректор Милија Зечевић, говорећи о ратовима из деведесетих година прошлог века, захвалио је на признању, упутивши и следећу поруку:

— Не дајте да се забораве наша часна дела током грађанског рата деведесетих и за време агресије НАТО-а, не дајте да се забораве ни Резолуција 1244, ни Република Српска. Увек знајте да историја јунаке никад не заборавља.

З. П.

ПРИЗНАЊА НАЈЗАСЛУЖНИЈИМА

Највише признање „Медаља српских генерала“ Клуба генерала и адмирала Србије за остварене изванредне резултате у раду и афирмацији Клуба у земљи и иностранству, додељена је: генерал-пуковнику у пензији Бранку Крги, генерал-потпуковницима у пензији Јагошу Стевановићу и

Љубомиру Драгању, генерал-мајору у пензији Љубомиру Бајићу и пуковницима у пензији Звонику Мишићу и Браниславу Глушици.

За изузетну сарадњу и значајан допринос афирмацији Клуба генерала и адмирала Србије, доде-

љена је Плакета Клуба дневном листу „Вечерње новости“, фабрици „Први партизан“, Ужице и Европском универзитету у Београду.

За несеквично пружену помоћ и остварен допринос у организацији и реализацији планираних активности Клуба поводом обележавања 20. година од агресије НАТО-а на Српску Захвалница је припала: бригадном генералу у пензији; Добривоју Вељковићу, пуковнику у пензији Слободану Стојановићу, потпуковнику из Медија центра „Одбрана“ Биљани Пашић, Војној установи „Дедиње“ Београд, Војној штампарији Београд, академском сликару Милени Чуљићу, сараднику Клуба, Бори Беловићу, и Удружењу „Ветерани војнообавештене службе Србије“, Београд.

Србија је под власт Османског царства потпала 1459. године падом Деспотовине, односно Смедерева. А када је пре тога 1455. освојен Призрен, од стране Османлија, Турци су исте године извршили катастарски попис и попис становништва и њихове имовине у области Вука Бранковића, која се простирала од Копаника до Проклетија и обухватала је 5.987 квадратних километара. Када се томе додају површине удаљених насеља у Горњем Ибру, на Пештеру, у Рашкој, Јужној Морави... површина је била 6.344 км². То је област која износи око 58,3 одсто данашње територије Косова и Метохије (10.887 км²). На том простору, у области Вука Бранковића, било је 14.644 носилаца домаћинства српског порекла, а само 46 породица албанског порекла (!?) раштрканих у више насеља. Од 693 насеља на Косову и Метохији (КиМ), од 1455. до 1999. су сва српског порекла.

По попису 1455. године од 24.795 уписаних имена, свега 0,26 посто су албанска имена. То значи, да на хиљаду српских имена само 2,8 посто су албанска имена. Од имена највише се спомиње име, Радослав (1.478), па, Богдан, Радица, Степан, Никола, Рајко, Милош, Богоје, Дорослав, Милован... а женска – Оливера, Радислава, Стојислава, Јелена, Станислава, Владислава, Вукослава... Од презимена, највише је било српског порекла, 95,88 посто, 1,98 романског, 1,56 неутврђеног, 0,26 одсто албанског и 0,25, одсто грчког порекла.

Шиптари нису староседеоци на Космету

Ови подаци се налазе у Дефтеру (списак, бележница) за Област Вука Бранковића, званичном документу Османског царства из 1455. године, који се налази у Историјском архиву у Истанбулу и јасно доказује да у то време на Косову и Метохији није било Шиптара! Овај јединствени званичан документ је сачуван до данашњих дана и сведочи да приче „историчара“ из Приштине, како су Шиптари староседеоци на КиМ – нису истините, већ се користе у дневнополитичке сврхе.

Турски катастарски пописи из 1455. године за Област Вука Бранковића, својим документима са три тапије јасно доказују да је Косово и Метохија - српска земља! Поред, горње, прве тапије на Област Вука Бранковића из 1455. године у којој су сви називи места, евидентно су уписана 14.662 носиоца домаћинства српског порекла. Друга тапија доказује да сви манастири Немањина на Космету припадају тој српској династији, која је владала на Косову и Метохији 205 година, од 1166. до 1371. године под влашћу Светог Саве и Стефана Немање. Немањини нас уводе у православље, уграђују се у ктиторске карте, које се налазе са десне стране од уласка у сваки од бројних манастира. Трећу тапију чине повеље, које су владари (турски) дали монасима српских бројних манастира на КиМ. За разлику од данашњих дана, када Шиптари на срћу, пале и уништавају српске манастире (а желе да уђу у УНЕСКО како би се наводно бринули о њима!), тероришу монахе, у време Османлија манастири, свештенство и њихова имовина били су заштићени турским прописима! Да су у то време Албанци били уместо Турака од српских манастира не би остало ништа.

Прекрајање српске историје на Косову и Метохији

У 15. ВЕКУ КОСМЕТ БИО БЕЗ АЛАБАНАЦА

Занимљиво је да многе податке који се износе у јавности нису прво обелоданили српски научници, већ муслимански истраживачи Оријенталног института у Сарајеву, давне 1972. године. Они су Дефтер за Област Бранковића превели са арапског на српски језик.

Занимљиво је да многе податке који се износе у овом тексту нису прво обелоданили српски научници, већ муслимански истраживачи Оријенталног института у Сарајеву, давне 1972. године. Они су Дефтер за Област Бранковића превели са арапског на српски језик.

Колико далеко иду Албанци са Космета, најбољи је пример, како тврде, да су они учествовали у Боју на Косову, наводно на страни Лазара Хребељановића и да јунак, који је убио Мурата, није био Милош Обилић, већ Албанац! Једно је сигурно: ако су учествовали у Косовском боју, били су само на страни Турака! Историја је показала да су 1739. и у рату Аустроугарске против Турака, који је вођен у Старој Србији (КиМ) били на страни Османлија. Тада је Аустроугарска ослободила данашњи Космет. После тог рата, добар део Срба са КиМ, борећи се на страни Аустроугара за ослобођења Космета, под налетом Турака, којима су се придружили Албанци, напустили су ову област и одселили се према северу.

Када су српски јунаци и Кнез Лазар дочекали и потукли Турке на Косову пољу, значи, шездесет и шест година пре пописа (1455.) тада их (Шиптара) скоро није ни било на КиМ. Вук Бранковић је рођен 1345. године на Космету, умро је 6. октобра 1397. у тамници у Цариграду. Педесет и осам година касније област од Проклетија до Копаника турски пописивачи називају по њему (Вуку) Област Вука Бранковића. У тој области је тада живело од 105.00 до 120.000 становника. Највише кућа – 12.840 припадало је Србима православцима, 75 Власима, 46 Албанцима, 17 Бугарима, пет Грцима, док је по једна припадала Јеврејима и католицима. У 480 насеља већину су сачињавали Срби, у 34 насеља било је 75 влашких породица, док су по две албанске породице живеле само у 23 села.

Агресивност Албанаца после Призренске лиге

Истраживач Михаило Динић, истиче да у то време постоје три значајна места, Приштина, Вучитрн, Трепча (данашња Косовска Митровица), утврђени градови, Борач, Звечан, Петрич, као и краљевске задужбине, манастир Бањска (задужбина Милутина, мајка Јелене Анжујске и брата

Драгутина), Грачаница (подигао манастир Милутин са Симонидом и сином Стеваном), Ново Брдо (највећи рудник на тадашњем Балкану). Дворови владара били су на југу, Сарчин, Пауни, Народимље, Штимље. Турци су тадашњу област поделили на нахије, Трговиште, Клопотник, Долци, Морава, Вучитрн, Тополница, Приштина и Лаб. Вучитрн је било место са највише домаћинства (232), затим долазе, Овчарево (140), Дрстеник (131), Лубница, Ловиша, Штимље, Витина... У документу ниједно насеље, река, брдо, планина нису носили албански назив.

У турском попису 1455. г. нема ниједног насеља са типичном албанском антропонијом. Имена насеља, као што су, Кулеш, Ливођа, Ђеремида, Трпез... нису албанског порекла, већ грчког! Документ (Област Бранковића – опширни катастарски попис из 1455) има 480 страна, величине 30 пута 12 сантиметара, кожног повећа, исписан је на белом папиру црним мастилом на арапском језику.

Међутим, током турске окупације област Вука Бранковића демографски почиње да се мења. Османлије су својим терором терали српско становништво да се исељава или да прими ислам. У празна српска села, са планина, плодну косовскометохијску земљу, све више су насељавали Албанци. Посебно су Шиптари били агресивни после усвајања Призренске лиге 1878. То (та лига) је био војно-политички савез, који је створен под покровитељством Османског царства, са жељом да се Турска задржи на Балкану. Тада је и покренута идеја о стварању тзв „велике Албаније“, чије последице Србија и дан-данас осећа. У Првом балканском рату Косово ослобађа Војска Краљевине Србије, а Метохију Војска Краљевине Црне Горе. Када се Српска војска повлачила из Србије 1916. Албанци су Аустроугаре, који су окупирали Србију, дочекали као ослободиоце. После Солунског фронта 1918. КиМ је ослободила од Аустроугарске Француска армија и српска 2. армија.

Велики егзодус са Косова и Метохије Срби су доживели у Другом светском рату. Италијански фашисти, који су и били заговорници тзв „велике Албаније“, са Албанцима, вршили су велики терор и злочине над српским становништвом, тако да се

Дизајн: Милен Чуљић

са Космета у ужу Србију иселило 200.000 Срба. После рата Титови комунисти нису им дозволили да се врате на своја огњишта! Процес прогона Срба са КиМ завршен је 1999. агресијом НАТО-а када је јужна српска покрајина, сходно Резолуцији 1244 Савета безбедности УН, предата на управљање мисији УН. Тада је, због Албанаца и њихових учесталих напада, злостављања, паљења кућа, отимања стоке, рушења манастира, цркава и друге српске имовине са Космета отишло око 250.000 становника српског порекла. И у мартовском погрому 2004. је КиМ напустило око 10.000 Срба. Сада на Космету живи само око 120.000 Срба.

Призрен – царски град

Све до почетка двадесетог века Срби на Косову и Метохији били су у већини. Најбољи пример је Призрен. Овај царски град је 1838. г. имао 24.950 Срба, или 73,68 посто, а Албанаца је било 16,63 посто. Данаас у Призрену живи неколико Срба, углавном старије доби.

Није тачно да су Османлије били у Србији пет векова. Истина је да је Србија пала под влашћу Турака тек падом Деспотовине 1459. године, а ослободила се Првом српском револуцијом (Први српски устанак 1804.). То је 345 година. Уз то треба одбити и време када је Србију двадесет година окупирала Аустроугарска почетком осамнаестог века (1718 – 1739). Из овога произилази да је Србија под Отоманским царством била 325 година, дакле три века, а не пет векова као што неки тврде.

Да пре турских катастарских пописа није било Албанаца на КиМ, па и у северној Албанији најбољи је доказ Дечанска хрисовуља из 1330. године. Она садржи детаљан списак домаћинства, која су пописана у Метохији и северној Албанији, на метоку манастира Високи Дечани. Из Дечанске хрисовуље види се да на манастирској земљи са обе стране Проклетија има 89

села, 86 српских и 3 албанска. Од 2.166 сеоских газдинстава и 2.666 сточарских газдинстава само су 44 била албанска.

У књизи „Печат Милорада Екмечића“, велики српски научник Милорад Екмечић, пише:

„Подручје Косова и Метохије је уставним променама (мисли се на „чувени“ Устав из 1974. г. прим. аут.) све више постојао главни политички проблем стабилности Републике Србије, а затим и целе Југославије. Постојао је висок наталитет албанског и уопште муслиманског становништва. Од 498.000, колико је их било на попису 1948., они су 1981. нарасли на заједницу од 1.227.000 људи. Укупно су сачињавали 68,5% становништва Покрајине према попису 1948, а 77,5% према попису 1981. број Срба је растао успорено.

Од 172.000 по попису 1948. на 210.000 према попису 1981. Због азијатског демографског раста, покрајина се није могла економски боље развијати.“

Господар Срба и Подунавља

Ко је био Вук Бранковић? Овај велики, иначе зет кнеза Лазара Хребељановића био је једна од најзначајнијих личности у Србији последње две деценије четрнаестог века. Због родбинских веза уско је сарађивао са кнезом Лазаром. Имао је породични посед око Борча у Дреници на КиМ од којег је касније створио Област Бранковића. Ова је земља обухватала простор између Скопља, Копаоника, Сјенице и горњих токова Таре и Мораче са местима: Пећ, Призрен, Вучитрн, Звечан, Комарини, Приштина, рудници Трепча, Бресково... Вук Бранковић је учествовао у Боју на Косову против Турака, 28. јуна 1389. г. на десном крилу Српске војске. У српском народу Вук се спомиње као издајник мада је до своје смрти пружао отпор Турцима. Поред тога што је обновио манастир Светог Павла великим средствима је помагао светогорске манастире, Хиландар и Кутлук-

муш. После погибије кнеза Лазара на Косово пољу, постао је господар Срба и Подунавља. Једину већу територију пре њега имао је цар Душан Силни и обухватала је земље од Црног мора до Јадрана и од Егејског мора до Дунава.

Династија Бранковићи је била један од најзначајнијих у Србији у средњем веку. Поред ње биле су познате и династије: Лазаревића, Мрњавчевића, Котроманића, Балшића, Косача (једна од најзначајнијих личности у овој династији је Влатко Вуковић) и Јакшића.

Светској јавности на научним скуповима, политичарима и светским моћницима треба предочити ове чињенице. Јер, Косово и Метохија је српска света земља, постојбина, колевка Српства. За њу се морамо борити чињеницама, која су на нашој страни. Без КиМ Срби ће нестати. То добро многи знају зато и на срћу на њу како би је отели од нас. Политичка борба за КиМ у којој треба користити сва демократска средства ће дуго трајати. Срби се вековима боре да очувају своју постојбину – Косово и Метохију, која је срце Србије. Зато, нема одустајања, нема повлачења!

За оне који желе да се поближе заинтересују, истражују и изуче ову проблематику могу наћи материјал на око 380 страница, на интернету, ако укуцају: Област Бранковића – опширни катастарски попис из 1455. г. - Сцрубд. Скраћену верзију („Турски катастарски пописи из 1455. године за Област Вука Бранковића“) објавио је као специјални прилог 19. фебруара 2007. дневни лист „Глас јавности“, али тада, мало ко је обраћао пажњу на ову брошуру. Изгледа да је она најмање занимала политичаре, који су онда били на власти. Као да их Косово и Метохија није интересовало. А то је било три године после познатог погрома Срба на КиМ (2004.) а годину дана пре него што ће Албанци да прогласе КиМ за такозвану „републику Косово“!

Зоран Јакшић, ппук у пензији

Измена прописа

ПОСЛОДАВЦИ ДОДАТНО
ОПТЕРЕЋЕНИ АКО ЗАПОСЛЕ
ПЕНЗИОНЕРЕ

(Фото Д. Јевремовић)

Од 11. априла свако ко запосли пензионера мора да му плаћа и обавезан допринос за здравствено осигурање по стопи од 10,3 процента, што раније није био случај

Зоран Ћосић, предузетник из Београда, изненадио се када му је рачуновођа недавно јавио да за два пензионера, који раде у његовој фирми од 11. априла, мора да уплаћује посебно здравствено осигурање. Без обзира на то што су пензионери иначе здравствено осигурани.

– Почетком априла ове године, књиговођа ме је обавестио о томе, јер је у међувремену измењен Закон о здравственом осигурању. Плаћати здравствено некоме ко га већ има трајно, да не кажем доживотно, нема никакве логике. Како се то зове, зар то није пљачка пореских обвезника, пита овај дугогодишњи читалац „Политике“.

Не зна, додаје, шта је следеће и пола у шали, поља озбиљно, каже да ће можда својим запосленим пензионерима ускоро морати да плаћа и допринос за осигурање од губитка посла, ре не види крај пореским наметима, а при томе се од послодаваца тражи да запошљавају што више радника.

Упитан како је то било раније, каже да је одувек било да се запосленим пензионеру уплаћују доприноси за пензијско осигурање, које утиче на висину пензије. Јер, када пензионер заврши с послом може у Фонду ПИО да тражи прерачун пензије за тај радни стаж који је провео код послодавца – каже Ћирић.

На питање каква се порука шаље послодавцима на овај начин, одговара да је то кажњавање. Јер ко ће сада да запосли неког новог пензионера када зна да има додатни намет. Њега, истиче, здравствено осигурање по новом за два пензионера сада месечно кошта 10.000 динара. Иако на изглед то

нису велике паре, то је, истиче, додатни намет за сваког ко ради.

У Пореској управи за „Политику“ потврђују да је чланом 15. Закона о здравственом осигурању, који је ступио на снагу 11. априла ове године, уређено питање приоритетног осигурања. По том члану пензионери осигураници, који су засновали радни однос, немају више обавезу да изаберу основ осигурања по коме ће бити осигурани, већ морају бити осигурани као запослени.

Примена ове одредбе, наводе у Пореској управи, односи се како на пензионере који су засновали радни однос пре 11. априла ове године, тако и на оне који су се запослили после тог датума.

Дакле, приоритетни основ осигурања за пензионера који је у радном односу је по основу запослења, а не пензије, закључују у Пореској управи.

И заиста ако се погледа Закон о здравственом осигурању, наводи се да послодавци који заснују радни однос са корисником пензије почев од 11. 4. 2019. године, поред пореза на зараду по стопи од 10 одсто и доприноса за ПИО по стопи од 26 процената морају да плаћају и допринос за здравствено осигурање по стопи од 10,3 процента.

Допринос за случај незапослености се не плаћа. С друге стране, ако пензионер склопи уговор о обављању привремених и повремених послова или уговор о делу, ауторски уговор, уговор о породичном смештају према прописима о социјалној заштити, уговор о стручном оспособљавању и усавршавању уз накнаду, као и други уговор у ком се за извршен посао остварује накнада односно награда, приоритетно су осигурани по основу коришћења пензије.

Јасна Петровић Стојановић
Извор: Политика

Још ће се расправљати о пеналима за привремено пензионисање

ДУГ ПУТ
ДО
РЕШЕЊА

Мисија Међународног монетарног фонда и Влада Србије и даље врућ кромпир назван „пенали за привремено пензионисање“ пребацују једни на друге. Тако је било и приликом последњег састанка представника Савеза самосталних синдиката Србије и ове финансијске институције.

У Србији, према расположивим подацима од 2015. до данас, око 30.000 пензионера плаћа пенале за привремено пензионисање. Ове казне могу максимално да иду до 20,4 одсто за пет година, а плаћају их и они који су мимо своје воље морали привремено да се пензионису.

Представници ММФ-а спремни су да разговарају о укидању пенала за привремено пензионисање. Потребно је дати им аргументовани одговор одакле би се обезбедио новац како би пензионерима после 65 године старости почела да се исплаћује пуна пензија, а не умањена за ове пенале. И што је најважније нису категорички против ове идеје иза које стоји Социјално-економски савет, каже Љубисав Орбовић, председник Савеза самосталних синдиката Србије.

– Лоптица је сада пребачена на Владу Србије. Министарства финансија и рада требало би, уколико хоће да помогну старијима од 65 година и омогуће им пристојну старост без казни, да направе план уштеда. Где би се могле наћи паре за исплату пензије онолико колико је сваки пензионер док је радио уплаћивао доприносе. Дакле, нико не тражи од државе нешто што му не припада – каже он.

– Једна од варијанти је, уколико казне за привремено пензионисање не могу одједанпут да се укину, да се иде на постепено смањивање. С ових 0,34 на нешто мање док се не обезбеди довољно новца за потпуно укидање – каже Орбовић.

Званичници тврде да су трајно смањивање висине пензије, пенали или привремено пензионисање, уведени зато што у просеку радник, који оде у привремену старосну пензију, дуже прима пензију (што значи да ће примити већи број пензија и укупно више новца) у односу на осигуранике који оду у старосну пензију након што наврше општу старосну границу, а притом су имали исту дужину стажа и висину зарада и доприноса током осигурања. То је пракса и у великом броју европских држава. На тај начин се висина пензије доводи у везу са дужином стажа, уплаћеним доприносима и очекиваном дужином њеног коришћења.

Ј. П. С
Извор: Политика

20 година од Кумановског споразума:

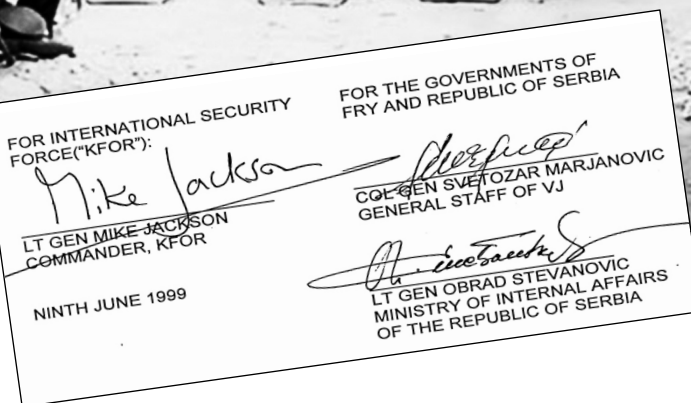
НИ КАПИТУЛАЦИЈА, НИ ПОБЕДА

И данас трају препирке и оспоравања у вези са Војнотехничким споразумом, мада је он зауставио агресију на СРЈ и донео мир нашим грађанима. „Сви они који се јуначе и тврде да је то требало одбацити, а не постављају питање шта би нам се десило након тога, нису у праву. Захваљујући снагама одбране СРЈ, успели смо да се изборимо за Резолуцију СБ 1244, на коју се данас једино позивамо ради очувања Косова и Метохије као саставног дела Србије“, каже генерал армије Драгољуб Ојданић.

У близини Куманова, у бази НАТО-а, 9. јуна 1999. године потписан је Војнотехнички споразум чијом применом је престао рат, а на простор Косова и Метохије, у наредних 11 дана, размештене међународне безбедносне снаге под окриљем Уједињених нација. Са наше стране, у име тадашње СР Југославије, споразум је потписао генерал-пуковник Светозар Марјановић, заменик начелника Штаба Врховне команде, а у име Републике Србије полицијски генерал проф. др Обрад Стевановић. Војнотехнички споразум се може оценити само у светлу још два документа с којима је тесно повезан – Споразума Ахтисари–Черномирдин–Милошевић и Резолуције Савета безбедности УН број 1244.

О томе како су текли преговори, и какво значење има Војнотехнички споразум, разговарали смо с генералом армије мр Драгољубом Ојданићем, који је у то време био начелник Штаба Врховне команде, и

Факсимил потписа на Војнотехничком споразуму

тројицом учесника преговора: генерал-пуковником проф. др Бранком Кргом, тадашњим начелником Обавештајне управе ВЈ, полицијским генерал-потпуковником Обрадом Стевановићем, тада помоћником министра унутрашњих послова РС, и генерал-потпуковником Љубомиром Драгањцем, начелником Оперативно-позадинске управе ГШ ВЈ.

Документ

Ахтисари–Черномирдин

Да би све у вези са Војнотехничким споразумом било јасније, генерал Драгољуб

Ојданић је инсистирао на документу који су претходно у Београд донели Марти Ахтисари и Виктор Черномирдин: „Одлука о заједничком мировном предлогу донета је 2. јуна око подне. Говорећи о настајању тог, како га је Ахтисари цинично назвао 'папира' који је 'настао после дужег, и привремено неугодног натезања', он је изложио садржај тог, опет га слободно називам, ултиматума – Плана за постизање прекида бомбардовања и постизање мира.

„Поменути план је садржао: (1) Неодложан и верификован престанак насиља и репресије. (2) Верификовано повлачење са Косова свих војних, полицијских и полу-

Преговори у шатору: НАТО база која се налазила на локацији старог аеродрома у близини Куманова

војних снага у убрзаном темпу. (3) Размештање на Косову ефикасних међународних и безбедносних снага под окриљем УН. (4) НАТО мора да има значајан удео у међународним безбедносним снагама, које морају бити под јединственом командом и контролом и које морају имати овлашћење да могу осигурати безбедно окружење за све грађане Космета и да обезбеде повратак свих размештених лица и избеглица. (5) Успостављање привремене управе на Косову, тако да оно има значају аутономију у СРЈ. (6) После повлачења могао би се дозволити повратак неким лицима из Југославије и Србије ради обављања послова на одржавању везе, обележавању и чишћењу минских поља, чувању националних споменика и контроле најважнијих граничних прелаза. (7) Повратак избеглица и размештених лица под надзором главног комесара УН за избеглице и долазак хуманитарних организација на Косово. (8) Политички процес у циљу стварања привременог система, који је био базиран на Рамбургу и којим се узима у обзир суверенитет и територијални интегритет Југославије и суседних земаља. (9) Обнова и стабилизација кризног подручја, у шта спада и стварање Пакта за стабилизацију југоисточне Европе. (10) Усвајањем ових принципа и прављењем брзог и прецизног распореда повлачења и верификовањем почетка повлачења обустављају се сва оружана дејства. Хитно мора да се направи војнотехнички споразум који регулише та питања“, казао је Ојданић и наставио:

„Трећем састанку састанку Ахтисари-Холбрук-Милошевић сам присуствовао. Због сазнања шта нам је све ултиматумом постављено, на састанак сам отишао тужан. О понуђеном нисмо имали право да дискутујемо или било шта предлажемо, већ да прихватимо или не прихватимо. Ако не прихватимо, наставља се бомбардовање када ће, како нам љутито рече Ахтисари, 'Београд бити раван ко овај сто', при чему је љутито шаком ударио по столу.“

Притисак интензивним бомбардовањем

Говорећи о том састанку (3. јуна), који је трајао свега 25 минута (од 13 до 13.25), председник Милошевић је саопштио: „Савезна влада и Скупштина прихватиле су мировну понуду коју сте донели“, и додао да споразум гарантује јединство Југославије и почетак мировног процеса који је значајан не само за Југославију већ и за читав регион и Европу.

На томе се састанак и завршио. Посматрајући учеснике скупа, Ахтисари констатује да „неки југословенски генерали нису могли да сакрију своје разочарање и потрешеност“, што је тачно, а ја бих додао још: и руски генерал Ивашов, који је своје емоције исказао сузама, истиче генерал Ојданић.

После одласка двојице преговарача са међународним мандатом, НАТО је интензивирао бомбардовање, вршећи и на тај начин притисак на државни и војни врх СР Југославије.

И онда се формира тим за преговоре са представницима међународних снага. Како је изгледао пут до Ђенерал Јанковића, маленог места на простору Космета према Македонији, присећа се генерал-потпуковник Љубомир Драгањац.

Наша делегација са генералом Мајклом Џексоном

Тог 9. јуна из Куманова је негде око 22,30 часова јављено да је друга страна прихватила последње наше захтеве. У коначном тексту Војнотехничког споразума много тога је промењено у корист СРЈ, односно Србије

„Ноћ, нигде никога не видиш. Порушени мостови. Депримирајући утисак. Није било једноставно путовати преко Космета. Близу Ђенерал Јанковића видели смо наше снаге. Нешто се десило. Тек сутрадан сазнајемо да су терористи на сат пре нашег доласка убиле једног нашег официра. Чекали смо да са македонске стране стигне инострана делегација за преговоре, али сазнајемо да се, и поред наших гаранција, плаше за сопствену безбедност. Убрзо од наших добијамо наређење да одемо на гранични прелаз и пређемо на македонску страну“.

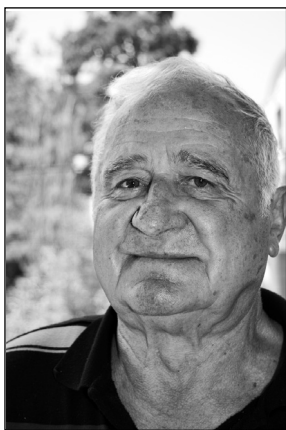
„Нисмо имали представу шта нас чека. Иза границе мотел, на 150 до 200 метара од пута. У животу нисам видео толико новинара, камермана и фото-репортера. Било их је, колико ми се чини, око 2.000. Када смо наишли, све се сјатило према нама. Улазимо унутра, у првом реду нас је било пет до шест. Мени кажу да ћу бити официр за везу. Друго смо чекали. Тамо хране, пића, толико натрпано као да нису у питању преговори. Чекали смо. После двадесетак минута долази генерал Мајк Џексон, поздравља нас, отвара састанак, држи уводно слово. Рекао је да он у својој каријери није имао прилике да се сусретне са тако квалитетним документом као што је текст споразума. Према његовим речима, не треба да му се мењају ни тачка ни зарез. А ми смо одмах уочили, чим нам је уручен предлог текста, да и те како има одредница о којима треба водити преговоре. На пример, још ратујемо са НАТО-ом, а треба да потпишемо документ с њима“, напомиње генерал-потпуковник Љубомир Драгањац.

Али није то једино што је покушао да наметне генерал Џексон. Полицијски генерал Обрад Стевановић додаје: „Генерал Џексон је тако прошао поред нас и рекао: 'Извините, само да вам кажем, ја сам управо обавио разговор са Вашингтоном и имам поуздану информацију да је Милошевић прихватио овај документ, тако да вас молим да то имате у виду и да не одуговлачимо превише, јер то не би било у вашем интересу'. Генерал Благоје Ковачевић показао је дипломатску и војничку способност. Он је веома учтиво рекао: 'Господине генерале, ако је наш председник овај документ прихватио, нема проблема да га и ми прихватимо. Али ми бисмо морали да се, путем телефона, претходно чујемо с њим.' И наравно, одмах је постало јасно да је Џексон применио трик који се у теорији назива 'коришћење лажних података', 'претња тежим последицама' и 'притисак кратког времена'.

Наше „црвене линије“

„Док нам је госпођа Мира преводила текст, било је јасно да је то за нас неприхватљиво. У првом ставу реч НАТО споменута је пет пута, а у другом ставу наведене су сва питања о којима треба да се постигне договор, међу којима су била и питања изван делокруга, то јест надлежности војске и полиције, као што су питања правосуђа или спољних послова. Сматрали смо да су предмет преговора само војно-полицијска питања, а не она из домена цивилног сектора.“

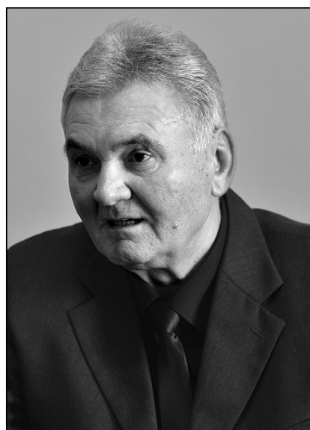
„Инсистирали смо на томе да споразум не буде закључен са НАТО-ом, већ са међународним безбедносним снагама под окриљем Уједињених нација. Нисмо желели ни да снаге НАТО-а дођу на Космет, већ да то буду међународне безбедносне снаге. Инсистирали смо да се на Космет распореде Међународне безбедносне снаге под окриљем УН, а не НАТО снаге. Захтевали смо да предмет овог споразума не буде ништа друго што је изван војно-полицијских питања. Онда су прогласили паузу, да би њихови стручњаци припремили следећу верзију текста. Ми смо се за то време бавили техничким питањима: ширином копнене и ваздушне зоне безбедно-

Генерал армије
Драгољуб Ојданић

Генерал-пуковник
Бранко Крга

Генерал-потпуковник
Љубомир Драгањац

Полицијски генерал
Обрад Стевановић

„Ако не прихватимо понуђени споразум, наставља се бомбардовање када ће, како нам љутито рече Ахтисари, „Београд бити раван као овај сто“, при чему је љутито шаком ударио по столу, сведочи генерал Драгољуб Ојданић

„Има оних који сматрају да је требало издржати још неко време, јер би НАТО, наводно, одустао од борбених дејстава. За овакву тврдњу, међутим, није било никакве гаранције. Сетимо се само Авганистана, Ирака, Сирије..., указује генерал Бранко Крга

„Ми смо одмах уочили, чим нам је уручен предлог текста, да и те како има одредница о којима треба водити преговоре. На пример, још ратујемо са НАТО-ом, а треба да потпишемо документ с њима, напомиње генерал Љубомир Драгањац

„Војнотехничким споразумом међународне безбедносне снаге прихватиле су сву одговорност за безбедносно окружење на Косову и Метохији, гарантујући свим грађанима, безбедан живот, подвлачи генерал полиције Обрад Стевановић.

сти, трајањем повлачења и улажењем њихових снага, питањима контроле границе, које снаге могу да се врате на Косово и Метохију и тако даље. Истакли смо и захтев да после повлачења војске и полиције на Космету остану локалне полицијске снаге...

„Наша делегација је сматрала да кафа-на није погодна место за преговоре око таквог геополитичког питања и предложили да се то промени. Џексон је понудио да то место буде њихова база у близини Куманова. За нас је то било прихватљиво, јер смо имали чист пут до места преговора. Одмах смо закључили да не би требало да путујемо у Приштину, него да за смештај делегације пронађемо неко место на југу централне Србије. За те потребе Војска је припремила један објекат у Врањској Бањи, из којег смо свакодневно одлазили на наставке преговора у НАТО базу која се налазила на локацији старог аеродрома у близини Куманова“, напомиње Стевановић.

„Тада се није радило о преговорима са НАТО-ом већ са међународним безбедносним снагама – КФОР-ом. Друга, веома битна чињеница јесте да није војска одлучивала о овим преговорима. Документ Ахтисари–Черномирдин прихватили су Народна скупштина Републике Србије и Влада Савезне Републике Југославије. Према томе, ако се, у коначном, покаже да је то био добар потез, заслуга припада политичарима у поменуте две институције. И обрнуто, наравно. С обзиром на карактер и садржај преговора, у саставу наше деле-

гације били су представници видова, родова и служби наше војске, затим, представници МУП-а Републике Србије и СРЈ и један представник Савезног министарства за спољне послове. У сваком случају, било је довољно наших представника различитог профила“, наглашава генерал-пуковник Бранко Крга.

На питање да ли су чланови наше делегације пре поласка на пут имали „црвене линије“, то јест докле су смели да преговарају, генерал Крга одговара: „Нормално је да смо имали припреме за те сложене преговоре, а ‘црвене линије’ су једним делом биле дефинисане у документу Ахтисари–Черномирдин, а другим делом биле су опредељиване у току преговора о појединим питањима. Тачно је да смо у току доласка на преговоре добили први нацрт споразума. Одмах смо схватили да у њему има доста питања која треба расправити и, по могућности, побољшати. На томе смо и инсистирали.“

Супротстављене преговарачке стратегије

Како је доживео „пријем“ у Куманову и како су се понашали генерали НАТО-а, генерал Крга каже: „Поред генерала НАТО-а, тамо су се налазили и представници неких других земаља. Сећам се једног генерала из Финске, који се према нама поставио веома коректно. И други су имали професионално одговоран и коректан однос према нама, као колегама са којима је требало усагласити Војнотехнички споразум.“

„Не може се рећи да је однос друге стране у преговорима био превише срдан, али се не може рећи ни да је био груб или бруталан. Ми смо наступили у преговорима стратегијом која би се могла назвати компромисном, а они су наступили стратегијом са позиције силе, уз коришћење преговарачких трикова. Рецимо, претили су ескалацијом сукоба, у стилу, ако ово не потпишете, не знамо шта ће вам се десити“, присећа се Обрад Стевановић и наставља: „У преговорима је с наше стране седело неколико чланова делегације, а с друге стране стола званичници у преговорима и иза њих најмање педесет официра. Реч је, вероватно, о командантима јединица који су, после стварања услова и потписивања одговарајућих докумената, имали задатак да уведу јединице којима командују на простор Косова и Метохије. Изгледало је то, да се мало нашалим, као минипозориште“, описује Стевановић.

Амерички „корени“

На питање да ли је требало прихватити документ који су председнику Милошевићу понудили Ахтисари и Черномирдин, односно Војнотехнички споразум, генерал Ојданић одговара: „Сви они који се јуначе и тврде да је то требало одбацити, а не постављају питање шта би нам се десило након тога, нису у праву. Да ли је ико могао помислити да смо у стању да победи-мо највећу светску силу, као што је НАТО под окриљем САД. Захваљујући снагама одбране СРЈ, успели смо да се изборимо за Резолуцију СБ 1244. Менаџери и све часне

бранитеље отаџбине болело је то што су неки наши људи повлачење ВЈ и снага МУП-а прогласили капитулацијом. Све је то учињено према Резолуцији 1244 СБ УН, на коју се данас једино позивамо ради очувања Косова и Метохије као саставног дела Србије.

Како су текли преговори и како је одржавана веза између Београда и преговарачког тима испричао је генерал Ојданић.

„Основни проблем био је у томе што су понуђени нацрти Војнотехничког споразума (ВТС) садржавали одредбе које су политичке природе и немају везе са документом који се захтева тачком 10 понуде коју су дали Ахтисари и Черномирдин. Већина њих је у надлежности СБ УН. Једноставно, хтелo се да на мала врата у ВТС уђу неке ствари од којих бисмо имали велике последице да их на време нисмо уочили, и грчевитом борбом одбацили. Све време тим је био на вези са председником Милошевићем (кад год је била потреба) и са мном. Посредством амбасадора Вујовића везу је одржавао председник, а инструкторије је давао министар за спољне послове Живадин Јовановић. Председник ништа није хтео да препусти случају. Тим је, сходно добијеним инструкцијама, већ на старту имао 18 примедби.

„Када сам, после октобарских промена, разговарао са једним од истакнутих активиста тих промена и кад је почео да ми прича бајке, убеђен да је у праву, како ће се брзо решити сва спорна питања везана за КиМ, припитао сам га да ли он зна шта пише у америчком плану 'Корени'? Одговорио је – не! Потом сам му парафразиран садржај тог документа: стварање републике Косово, одвајање Црне Горе и тиме Србији спречавање изласка на море, као и одвајање Војводине, чиме ће се Србија лишити главне житнице и учинити малом и безначајном земљом“, наводи Ојданић.

Успеси наше стране

Оно што је на почетку Џексон описао као договорено и идеално, већ првог дана је пало у воду, али друга верзија, невероватно, за нас је о три кључна питања била прихватљивија. У наслову су дефинисане уговорне стране. С једне стране су Влада Савезне Републике Југославије и Влада Републике Србије. Дакле, два субјекта на једној страни, а на другој страни Међународне безбедносне снаге под окриљем УН, а не НАТО снаге, указује генерал Обрад Стевановић.

Успели смо да међународне снаге прве уђу на Космет, да их наше снаге сачекају на одређеним позицијама, да им укажу на критичне тачке безбедности и да се, војнички речено, изврши својеврсна примопредаја дужности. У неким медијима се спекулисало да смо ми напустили Космет, а онда су они дошли када им је пало на памет. По сваку цену настојали смо да избегнемо безбедносни вакуум, јер би терористичке снаге могле да почине нове злочине над Србима. Они су имали два разлога да се улазак спроведи што пре. Прво, да ми одемо што даље, јер су сматрали да смо ми зли момци, а Албанци – добри момци. Друго, Албанци су вршили на њих притисак да ми што пре одемо, да би они преузели власт.

Војнотехничким споразумом међународне безбедносне снаге прихватиле су сву одговорност за безбедносно окружење на

Косову и Метохији, гарантујући свим грађанима безбедан живот, подвлачи Стевановић.

„У првобитном плану Копнена зона безбедности била је предвиђена у ширини од 25 км, а ваздушна – 50 километара. Током преговора успели смо да Копнена зона безбедности буде пет, а ваздушна – 25 километара. Војнотехнички споразум био је документ техничко-спроводбеног карактера. Радили смо напорно. Остајали смо и целу ноћ припремајући се за предстојеће разговоре, па смо одлазили у аутомобиле да се мало одморимо. Чекање је најдуже трајало. Око једне речи водила се расправа и до два сата. Један амерички генерал је стално звао Небојшу Вујовића, помоћника министра иностраних послова СРЈ. Понекад су њихови разговори реметили ток преговора. Реаговао је генерал Светозар Марјановић, који је одбрусио том генералу откуд му право да, мисли дозволе шефа тима, разговара са чланом наше делегације, а да није тражио дозволу. Генерал није изустео ни реч. Растом зиђушан, после је био мањи од маковог зрна“, сећа се генерал Драгањац.

Најважнији био престанак бомбардовања

Наше државно руководство захтевало је да почетком преговора стане бомбардовање, како би се преговарало у миру, а НАТО је бомбардовао Србију да би то био притисак за брже прихватање споразума. Нашли смо се на пола пута. У споразуму се каже – када се закључе преговори и донесе резолуција Савета безбедности УН и отпочне прво повлачење, обуставиће се даље бомбардовање...

На питање да ли је било притисака на наш преговарачки тим, генерал Крга одговара: „Није било класичних притисака на нашу делегацију. Али било је 'убеђивања' о разним питањима, што је и нормално у оваквој врсти преговора.“

Како оцењује Војнотехнички споразум из садашње перспективе, генерал Крга је дочарао следећим речима: „И тада и сада је јасно да би било боље да није морало да дође до тог Војнотехничког споразума. Сви смо се ми налазили у противречном положају. С једне стране, свако нормалан је желео да се тај непотребни и бесмислени рат заврши што пре и да престане стра-

КАКО ЈЕ ПОСЛЕ БИЛО

–Нису нас бомбардовали после 10. јуна. Међународне снаге не раде оно што треба да раде. Понашају се као савезници ОБК. Са генералом Илијом Бранковићем остајем све до 20. јуна да са генералом Џексоном координирамо споровођење споразума. Њихов генерал Бејли и ја побилазимо Космет. Видимо хаос. У Призрену пуно Немаца и терориста на окупу. Славе. Срби су препуштени егзодусу. Или припадници међународних снага нису способни, или се не сналазе или не желе да чине оно што треба да раде. Хуманитарна катастрофа као разлог за бомбардовање заправо није ни постојала. До почетка агресије са простора Косова и Метохије је исељено 30.000 становника. Током агресије, Космет је напустило око 800.000 људи. После потписивања споразума више од 250.000 Срба са Космета раселило у унутрашњој земљи, казао је генерал Стевановић и наставио:

Што се терористичких напада тиче, занимљива је анализа догађаја из те 1999. године. Наиме, до 10. јуна (безмало пола године) регистровано је 22 одсто терористичких напада. У првом делу године, када смо за безбедност били ми одговорни, догодило се само 22 одсто, а када је КФОР преузео одговорност догодило се 78 одсто терористичких напада.

Када смо то потписали, Војнотехнички споразум генерал Момчило Перишић, који ми је био и пријатељ, поднео је кривичну пријаву против генерала Марјановића и мене лично, испричао нам је Стевановић

дање људи и разарање земље. С друге стране, били смо веома забринути што је државно руководство прихватило да се наша војска и полиција повуку са Косова и Метохије, јер смо знали које то последице може да има. Нажалост, та наша забринутост се показала као оправдана. Видимо да има доста критичара тог споразума, при чему се најчешће запостављају услови у којима се земља тада налазила, а го-

Војнотехнички споразум није акт којим се признаје капитулација и окупација: Мајкл Џексон, након потписивања Војнотехничког споразума

НАТО снаге и терористичке банде ОВК на слици: Хашим Тачи, Бернар Кушнер, Мајкл Џексон, Агим Чеку и Весли Кларк након протеривања Срба са Косова и Метохије

На истом задатку са истим намерама

тово нико не помиње алтернативу – шта је друго тада могло да се уради. Има оних који сматрају да је требало издржати још неко време, јер би НАТО, наводно, одустао од борбених дејстава. За овакву тврдњу, међутим, није било никакве гаранције. Сетимо се само Авганистана, Ирака, Сирије...

И генерал Стевановић има сличан поглед на Војнотехнички споразум: „Најважнији резултат преговара је да је престало бомбардовање. Зауостављена су људска страдања и материјална разарања. Алтернатива за преговоре и Кумановски споразум био је наставак рата са непроцењиво тешким последицама. Замислите само да су срушили београдске мостове! Обавештајне службе су преносиле могућности да се НАТО може одредити и за бомбардовање ТЕ у Обреновцу, па чак и нуклеарних постројења у Винчи.“

Многи и данас спомињу да је требало вратити наше војно-полицијске снаге на Косово и Метохију. Тај број наоружаних људи, зависно од схватања, креће се од 999 до 1.999 припадника војске и полиције.

„Тај број је одређен документом Ахтиса-

ри-Чертномирдин. У њему се наводи да ће се вратити на стотине, а не на хиљаде припадника војске и полиције. То значи да је било могуће упутити до 2.000 припадника, дакле – 1.999. Али то није једини терминологи податак који тумачимо на нашу штету. На пример, није агресија трајала 78 него 79 дана.

„Међународне безбедносне снаге нису обезбедиле целокупном становништву на Косову и Метохији право на безбедан живот. Нису заштитили границу према Албанији, нису разоружали и демилитаризовали ОВК, нису спречили преливање тероризма са КиМ у Македонију и у централни део Србије. Минутих година погрешно се тумачио, па и маргинализовао споразум. Он је, међутим, још увек правни основ за очување КиМ и опстанак Срба на Космету. Образложење је да међународно право не постоји и да оно великим неће бити потребно. Оно треба само малим земљама, као што смо ми. Једино можемо да се прихватимо међународног права. Има још један важан папир, а то је Завршни документ из Хелсинкија према коме се границе у Европи не могу мењати. Не заборавимо да се СРЈ

ВТС НИЈЕ ДОКУМЕНТ О ОКУПАЦИЈИ

Када је потписан Кумановски споразум било је медија који су сматрали да је тиме прихваћена окупација. Међутим, Војнотехнички споразум није акт којим се признаје капитулација и окупација, због тога што:

* Није формално закључен са НАТО-ом као агресором већ са међународним безбедносним снагама под окриљем УН (КФОР);

* Није потписан после војне окупације или победе нити под ултиматумом НАТО-а већ после преговорима постигнутог споразума с међународним безбедносним снагама под окриљем УН;

* Њиме ни територија, ни људство ни опрема нису формално предати непријатељској држави, војсци или паравојној организацији;

* Њиме на Косову и Метохији формално није успостављена власт непријатељске војске већ власт организација под окриљем УН;

* Што су одлуку о приступању преговорима донели надлежни државни органи (Савезна влада и Народна скупштина РС), прихватајући документ „Ахтисари-Чертномирдин“ и касније прихватајући Војнотехнички споразум и Резолуцију УН број 1244, као мировне документе којима је окончана НАТО агресија на СРЈ;

* Снаге КФОР-а Влада РС никад није сматрала окупационим већ пријатељским и сарадничким међународним безбедносним снагама на територији РС.

гарантује суверенитет и територијални интегритет на Косову и Метохији. А Србија је правни следбеник СРЈ. Има оних који причају да Резолуција бр. 1244 не важи. На тај начин они делују против интереса Србије, прихватају сву одговорност за последице НАТО агресије на себе и више помажу противнику него Србији. Ако је све тако, ако је све на њиховој страни, што се бори-мо?! Ако је Косово и Метохија њихово, зашто траже да га признамо“, рекао је Стевановић.

Занимљиво је да су процене нашег тима биле да ће преговори потрајати још неколико дана. Тог 9. јуна из Куманова је негде око 22.30 часова јављено да је друга страна прихватила последње наше захтеве. У коначном тексту Војнотехничког споразума много тога је промењено у корист СРЈ, односно Србије.

Уместо ранијих пет пута (у понуђеном документу у Рамбујеу НАТО се спомиње чак 60 пута) само у првом ставу нацрта споразума, у коначном документу НАТО се спомиње само једном и то у контексту када ће зауставити бомбардовање Србије (СРЈ).

Војнотехнички споразум је био основа за доношење Резолуције 1244, која је усвојена већ следећег дана. И како говоре чланови преговарачког тима, при повратку из Куманова у Београд, видели су да је свима лакнуло. Видели су многа озарена лица.

Звонимир ПЕШИЋ

Интервју генерал- пуковника Небојше Павковића магазину „Одбрана“ (2)

Генерали
Небојша Павковић и
Владимир Лазаревић
често су били међу
војницима
и старешинама

НАШИ ОФИЦИРИ СУ БИЛИ ЧАСНИ

О нашем односу према албанском становништву на КиМ могу да одговорим у једној реченици, а могу и мало дуже. У једној реченици бих рекао да нико из тог шиптарског окружења, ни команданти ОВК, ни политичари, није прозвао ни војску, нити било ког команданта из војске да је чинио некакве злочине према шиптарском становништву.

То сам доживео јер сам с њима био у Хагу и они су мене тамо уважавали. Било је, нажалост, појединаца који су то чинили, али војска као војска није.

Треба рећи, истине ради, да постоје примери витештва и међу официрима земаља чланица НАТО-а, грчки официр који је одбио да бомбардује Србију Маринос Рицудис, француски пуковник Жак Огар... Да ли је тешко у рату остати човек?

- Одајем признање људима које сте споменули. Позната ми је официрска част коју је испољио Грк, а знам доста и о пуковнику Огару. То су прави витезови, војници витезови, који имају своју част, а ту част су имали и наши официри. Штета је што су неки покушавали да то прикатају другачије, а и судови који су формирани, у којима смо ми суђени, гледали су на нас другачијим очима. Још пре почетка агресије 1999. ми смо изучили сва искуства из ратова на просторима претходне Југославије. Знали смо да међународна заједница, да НАТО и сви они који су заинтересовани помно прате и да ће помно пратити све што се дешава у нашим јединицама. Ја сам то нашим војницима непрекидно говорио: „Водите рачуна, не може ништа остати сакривено, можете ви да прећутите нешто, али ће се сутрадан појавити неки снимак, појавиће се нешто што ће вас демантовати у томе“. Војници су заиста водили рачуна о својим поступцима, убеђен сам у то. Не заборавите да је у Трећој армији било Муслимана, било је и Албанаца, Хрвата, Мађара, Русина, Црногораца... Дакле, сви су се они понашали у духу кодекса, у духу правила

и прописа о међународном ратном праву. На Косову 1998. године ја сам први 29. априла издао наређење о примени хуманитарног ратног права у јединицама, када војска још није учествовала у сукобима, а 1999. године издали смо на десетине таквих наређења. Суд који нам је после рата судио није та наређења уважавао, већ је закључак био да та наређења потврђују да су се дешавали такви случајеви. Таква наређења се издају као превентива, а могу се и више пута понављати. Јер, није гаранција да без обзира што је наређење издао, без обзира што је то речено војницима, да се неће десити неко кривично дело, онда их поново треба упозорити... Морам да кажем да су наши војници били прави, часни војници, сви који су били у Трећој армији.

Изречена ми је казна затвора 22. године. Достојанствено сам је прихватио. Био сам челни човек те армије, ја сам био на врху те пирамиде, ја одговарам за све шта се дешавало. Зато подвлачим да 99% војника није починило никакав злочин. Они који јесу, добили су заслужене казне и нека им служи на част. Навешћу вам један пример. На једном од пунктова које смо имали на КиМ, који су контролисали улазак и излазак свих цивила, војника и полицајаца, заустављено је возило са цивилним таблицама. У њему је био потпуковник који је, када је полиција наредила да изађе да преконтролишу возило, дао гас и

почео да бежи. Полиција је отворила ватру и убила га, то се десило према Мердару, код Подујева. Утврдили су да је то потпуковник који је у возилу имао украдену робу. Један потпуковник је наредио да војници пуцају на цивиле, и он је кажњен. Хоћу да кажем да је било таквих случајева, али то не можемо преписати Трећој армији. Посебно не злочин силовања, за који су нас судили, прогон становништва итд. Безбројни су примери. Када би Албанци смели да проговоре како се војска понашала према њима, какву им је помоћ пружала, чули бисте невероватне приче. Чеге се све војска одрицала да би они имали да једу, да се греју... Имамо небројане примере, попут Диковићевог, чија је бригада у Глоговцу и околним селима збринула 25 хиљада људи, локалног становништва...

*** Знам да им је и струја обезбеђивана, да им је достављана храна...**

- Све им је војска обезбедила.

*** Генерал Љубиша Диковић је у свом сведочанству за едицију „Ратник“ рекао да се дешавало да када војници донесу храну у село, терористи отворе ватру на њих.**

- Тако је било. Сећам се да сам обишао неке наше јединице код Качаника, у склопу 243. механизоване бригаде. Дошли смо на положај противоклопног одреда, ту

су била оруђа, положаји војника, уређен основни и резервни, а у непосредној близини, једно 200 метара одатле, налазиле су се неке куће. Питао сам имали ли људи у њима, кажу – има. Питам зашто нисте те људе опоменули да се одатле склоне. Кажу јесмо, али нису хтели да разговарају са нама, закључали су се у кућу. Послао сам војнике да поново разговарају са мештанима и објасне да није сигурно да остану у кућама. Неки од њих су нас послушали, схватили су да само желимо да их заштитимо, други нису хтели. Они први су се, када је прошла опасност, вратили у своје куће. То су били уобичајени поступци војске на терену. Касније су нам приписивали ствари за које заиста нисмо били одговорни, како смо пратили где цивили иду, шта раде, водили пописе, протеривали их...

О нашем односу према албанском становништву на КиМ могу да одговорим у једној реченици, а могу и мало дуже. У једној реченици бих рекао да нико из тог шиптарског окружења, ни команданти ОВК, ни политичари, није прозвао ни војску, нити било ког команданта из војске да је чинио некакве злочине према шиптарском становништву. То сам доживео јер сам с њима био у Хагу и они су мене тамо уважавали. Било је, жалост, појединаца који су то чинили, али војска као војска није.

Ми смо много помагали становништву. Покушавали смо и 1998. да у контактима са њима објаснимо шта значи појава терориста. Могу да кажем да је више од 70 процената шиптарског становништва у њиховим селима, у тим првим данима, одбијало сарадњу са терористима. Али терористи су имали другачији метод, они су их присиђавали. На пример, упали су у мирно село Кореница, које се налази код Ђаковице, деца иду у школу, људи ору, а одатле два километра воде се борбе. И онда терористи уђу у то мирно село, направе заседу, пуцају на полицију, пуцају на војску, војска и полиција реагује, одговоре на тај напад и то село се полако увлачи у сукоб. Или дођу, окупе мештане и кажу да морају да приступе том покрету, морају да им дају одређене таксе, мислим око три процента за све који су радили. А ако су одбијали да то ураде, онда су их малтретирани, исељавали, неког убијали, вређали пред породицом и тако даље.

Тако су постепено увлачена села. А онда су дошле наоружане јединице и улазиле у села, која су постајала њихове базе. Они се ту хране, ту спавају, ту беже после извођења терористичких аката и та села ми учртавамо на карти као терористичке базе, постају наша мета. Терористи су направили више од 700 таквих база. Тачније, нису то базе, то су утврђене зграде, са високим зидовима, са пушкарницама, са разним рововима, саобраћајницама. Тако је шиптарско становништво увлачено да се окрене против Срба.

И ранијих година, кад год је била нестабилна ситуација на КиМ, шиптарско становништво је увек напуштало ту територију. Људи из Метохије и метохијских села углавном су били пореклом из Албаније и имали су тамо родбину. И они су увек ишли у Албанију, други су ишли у Македонију, неки у Црну Гору, а неки су бежали у Србију. Али су се и враћали, као што су се вратили и 1999. године.

*** Да ли можете да издвојите тренутак**

кад Вам је било најтеже?

- Било је више таквих тренутака. Најтежи тренутак ми је био када сам сазнао да војска мора да напусти Косово. То сам тешко поднео. Свака погубија војника и са знање шта се десило за мене је био тежак тренутак. За 78 дана рата ми смо само у два случаја имали такву ситуацију да је на једном месту погинуло више војника. Нисмо имали масовне губитке, мада смо се сви тога највише плашили. У два наврата нам је погинуло одједном осам војника. Наши су губици углавном били појединачни. Ту не говорим о ономе што се дешавало на Паштрику, током операције „Стрела 2“, када је стратегијска авијација НАТО-а практично затрпала читав положај војника, затрпала је кућу у којој је било 30 војника. Уследила је надчовечнска борба да се они извуку, ангажовани су ватрогасци који су под бомбама долазили из Призрена да водом прскају прашину како би војници могли да дишу, па онда инжењерија... Све је то рађено под бомбама, с једне стране. А с друге, под нападима терориста из Албаније – та је кућа била удаљена једва 300 метара од граничне линије, од карауле „Горожуп“. Ту је погинуо наш легендарни командант, начелник 549. механизоване бригаде потпуковник Бошко Лемић. Да би успоставио везу, да би имао сигнал да извести команду, он је изашао из заклона и изложио се авионима који су га погодили. Када смо Лазаревић и ја кренули да обиђемо борце на Паштрику, дошли смо до места које се зове Ландовица,

Ми смо много помагали становништву. Покушавали смо и 1998. да у контактима са њима објаснимо шта значи појава терориста. Могу да кажем да је више од 70 процената шиптарског становништва у њиховим селима, у тим првим данима, одбијало сарадњу са терористима.

ту се налази онај споменик „Боро и Рамиз“, симбол српско-шиптарског пријатељства, ако се сећате, ту се пут одваја према караули „Горожуп“ и ми смо кренули тим путем. Међутим, у то време страстијски бомбардери су бомбардовали читаво подручје од карауле „Врбница“ доле према Призрену, претварајући све у пепео и прах. Са нама је био и командант 549. бригаде пуковник Божидар Делић, који је добио сигнал да не можемо даље. Ту смо застали, пратили шта се дешава. Е тада ме је обузео највећи страх. Да будем искрен, очекивао сам да ће више од сто наших људи ту бити убијено.

*** Мислим чак да је једна таква информација и кренула.**

- Да, јесте. Није се знало шта је са тим борцима. На срећу, сви ти људи били су

само контузовани, пружена им је помоћ. Када су се опоравили и када им је понуђено да оду на одмор, већ им је дошла смена, они нису хтели да напусте положај. Ето, такви су били ти људи, њих стотинак су истински хероји, њихово чињење није могуће било чиме платити. За тако нешто не постоји цена. Такви тренуци су ми били најтежи. Тешко ми је било и када је бомбардован Алексинац, у првим тренуцима сам мислио да га бомбардују пошто сам ја одатле. Моји су ме убеђивали да то није разлог. Био сам тамо, нисам могао да препознам део града који су сравнили са земљом, у близини се налазила зграда у којој је становала моја породица, мајка на једва сто метара одатле... Све су то тешки тренуци за човека и војника... Кажем, најтежа је ипак била одлука да се повучемо са Косова. Када сам видео војску у покрету и сав тај народ који је ишао са својом војском. То је било заиста тешко.

*** Поминули сте повлачење Војске Југославије са територије Косова и Метохије. Сећам се да смо два дана касније радили први интервју на Јастрепцу. Било је очигледно да код Вас, али и ваших најближих сарадника, високих официра, постоји изражено незадовољство.**

- Увек сам о томе говорио. Док су се водили преговори, на Паштрику је вођена невиђена битка. Да ли је то нормално? Док ви разговарате о потписивању мира, они вас нападају толико жестоко да једноставно не знате шта да радите. Терористи су интензивирали нападе нарочито из призренског поља, нападали су све по дубини како би обезбедили пробој преко Паштрика. Због свега тога био сам дубоко убеђен да до потписивања споразума неће доћи. Исто тако, знао сам да Трећа армија може да издржи колико год буде требало. То сам рекао и председнику Милошевићу. Он ми је одговорио: „Знам да ви можете, али не може Србија“. Да смо издржали још двадесетак дана и данас мислим да би дошло до промене у односима и размишљањима светских моћника.

*** Чак и у оквиру самог НАТО-а?**

- Да, можда и у оквиру самог НАТО-а. Ако ништа друго мислим да би се напади смањили, а можда би се прекинуло и са бомбардовањем. Међутим, када је објављена вест о потписивању Кумановског споразума, нисам био расположен. Било ми је драго, негде у дубини душе, што је бомбардовање прекинуто, што ће стати убијање мојих војника, али је у подсвести роварило питање – шта ће се сада десити!? Шта нам тај прекид бомбардовања, тај мир који смо потписали, доноси? Шта доноси народу Косова, шта доноси војсци, шта доноси држави, шта ће бити с Косовом? Да ли ће друга страна поштовати тај споразум који је потписан? Та моја бојазан се показала оправданом, ништа из Кумановског споразума није испоштовано, ни једно једино слово... Притом имате светску организацију, Савет безбедности, гаранције да ће се обезбедити повратак Срба, прво да ће се обезбедити сигурност сваком човеку на Косову, а већ првог дана су почела убијања. Првог дана после потписивања споразума хорде терориста из Албаније почеле су да улазе и да убијају Србе. Пазите, у Ђаковици је било и убиства Албанаца, разрачунавали су се међу собом. Вероватно су знали зашто то раде.

Пензиони системи у региону пред колапсом

ПРОБЛЕМИ ЗБОГ
НЕЗАПОСЛЕНОСТИ, СИВЕ
ЕКОНОМИЈЕ...

Ми у региону имамо сличне проблеме који нису толико везани за старење, колико за чињеницу да нам је стопа запослености ниска када се поредимо са ЕУ и то са просеком ЕУ. Када узмемо у обзир и сиву економију и избегавање плаћања доприноса, постоји проблем да се пензиони систем изнесе", сматра Гордана Матковић, са факултета ФЕФА.

У земљама у окружењу пензиони системи су пред колапсом, негативни демографски трендови и исељавање чине их неодрживим, упозоравају стручњаци. Они који за 20 година одлазе у пензију тешко ће од државне пензије моћи да преживе, преносе хрватски медији, док у Босни и Херцеговини наводе да ће за пет до десет година пензиони систем бити доведен у питање.

Михаило Гајић из Либека каже да се, када се говори о пензијама, стално помиње и пензиони фонд.

"То није фонд, ми не плаћамо новац који се капитализује, него се средства од нас који радимо распоређују пензионерима. Када је тај систем замишљен, идеја је била да ћемо увек имати више деце, али се у међувремену десило много ствари, више немамо породице с много деце. Сада би требало да буде дупло више запослених него пензионера. Када бисмо рачунали све незапослене у Србији и још пола милиона који раде на црно, опет бисмо били кратки за 400 хиљада да би пензиони фонд био одржив", рекао је Гајић.

Гордана Матковић је додала да је Србија, као и све земље "Бизмарковог типа" много проблема решавала кроз осигурање и додала да се из фонда не исплаћују само старосне пензије.

"Ја сам против тог односа оних који плаћају допринос и броја пензионера. Питање је колико је оних који раде у сталном радном односу, колико их не плаћа допринос... Подизањем нивоа запослености без економског напретка ми немамо о чему да причамо, ни о образовању, здравству.. Без повећања продуктивности, смањења сиве економије, а онда и анализе шта је то у фонду припадало према неком старом концепту социјалне заштите, а шта да се исплаћује из буџета, независно од тога да ли су доприноси уплаћивани", рекла је она.

Гајић је напоменуо да је Србија пропустила читаву деценију, пошто смо ниво дохвата од пре кризе достигли тек 2016. и до-

Фото: Ана Паунковић / РАС Србија

дао да наша земља расте спорије у односу на окружење.

"Нижи нам је раст од прошлогодишњег, земље у окружењу расту брже. Низак квалитет институција је разлог за то, то спречава инвестиције и даље пословање у Србији, што спречава да расту плате и пензије. На дуги рок требало би размислити о реформи система, да се направи консензус за социјалне пензије и да се оне исплаћују свима и да постоји приватни фонд", рекао је Гајић.

Говорећи о таквој реформи, Матковић је упитала шта ће онда бити с онима који су уплаћивали високе доприносе, а пензија би била једнака за све. Како је рекла, такав систем би захтевао велике транзиционе трошкове.

"То се показало као скупо решење, пошто средства свих који су запослени не би ишла у фонд, него на друге рачуне и онда би дефицит био већи. То би држава морала да надокнади или би се смањиле пензије садашњих пензионера", каже Матковић.

Она каже да је важно да ствари посматрамо на дуги рок, јер су то промене с дугорочним последицама а, како каже, без правих пројекција ћемо се вртети у круг.

"Кад смо размишљали 2003. о реформи пензионог система, ја сам мислила да и пензионери који се запосле плаћају допринос, то је правац у коме иде свет, јер су људи здравији, могу дуже да раде, послови су такви и омогућавају да неко ко је у пуној снази може да ради. Осетљиво је то питање старосне границе, када кажемо да људи морају дотле да раде. Наше очекивано трајање живота није као у другим земљама", истакла је.

Гајић је на крају упозорио да реформа не би смела да буде урађена "преко колена", пошто би трајала три до четири деценије, а уколико би до ње дошло, садашњи пензионери би наставили по старом. Каже да би имала високе трошкове, али би онда будући били нижи.

"Ништа није савршено, да почнемо да причамо о томе и да постигнемо консензус каква нам реформа треба. Будућност нашег друштва од тога зависи. Нисмо окренути консензусу, више волимо вођу који ће да преузме одговорност. Хајде да видимо како систем изгледа, па ћемо да видимо где ћемо да завршимо", рекао је Гајић.

ИЗБОР: Блиц

Делегација војних
пензионера Црне Горе
у Бугарској

ПОРУКЕ МИРА

Седма Међународна хуманитарна конференција мира и пријатељства војних пензионера Европе и Азије – ИАЦ одржана је од 21. до 23. маја у главном граду Бугарске, Софији. У раду конференције учествовали су војноветеранске организације из 29 земаља Европе и Азије, које су анализирале узрок, последице, поуке и савременост Великог рата.

Из Удружења војних пензионера Црне Горе у раду конференције учествовали су председник Жељко Вукић и секретар Радивоје Здравковић, пуковници у пензији. Председник ИАЦ Александар Кањшин, пуковник у пензији Руске Федерације поднио је реферат о досадашњем раду и успјесима те организације.

У наставку конференције ређале су се дискусије делегација које су износиле своја виђења о овој људској катастрофи која је задесила њихове земље. Као и бројни ратови до тада нијесу ни овога пу-

та мимоишли слободарску Црну Гору, чији је народ високо цијенио слободу. Црна Гора, тада држава са око 400 000 становника, мобилисала је 47 000 бораца распоређених у 71 батаљон и дала допринос успјеху сили Антанте. Рат је Црној Гори донио огромне жртве, више од 20 000 је погинуло или умрло од последица рата, болести и глади. Аустроугарска је 9 500 становника интернирала у 68 логора. Око 7 000 житеља мобилисала је у чете за принудни рад гдје су биле бројне жене и нејачи.

Све ове бројке показују страдање, голготу и патњу војске и народа Црне Горе. Данашњу генерацију, бројке опомињу да се бори да очува мир и обезбједи развој и просперитет народу, казао је Вукић.

Данас у савременој епохи, глобализација је омогућила човјечанству велики напредак али није ријешила многе друштвено-економске проблеме који са собом носе ризик многобројних претњи по безбједност око економско-енергетских и социјалних проблема.

Није изостало разгледање Софије и полагање вијенца на Споменик Незнаком јунаку обављено је уз војну музику и почасну јединицу Бугарске Војске.

Р. 3.

210 година од Чегарског боја

ПОРУКА БУДУЋИМ
ГЕНЕРАЦИЈАМА

Церемонијом, коју је 31. маја организовала Влада Републике Србије, обележено је 210 година од Чегарског боја. Том догађају је присуствовао велики број званица, затим представници удружења и организација, а и потомци Стевана Синђелића.

Бој на Чегру представља један од најтрагичнијих сукоба у току Првог српског устанка, у коме српска војска предвођена војводом Стеваном Синђелићем није успела да оствари победу, а овим бојем је почето слом Београдског пашалука.

То је један од најзначајнијих датума у модерној српској историји, а жртве које су поднели чегарски јунаци порука је будућим нараштајима како да се опходе према својој држави и свом народу.

Турску војску од 40 000 војника која је била стационирана у Нишкој тврђави

предводио је Хуршид паша. У редовима српске војске бројала је 16 000 војника. Када су Турци продрли у шанац, Стеван Синђелић је из кубуре пуцао у подземни магацин барута и тако су настрадали сви српски војници и око 16 000 турских војника.

После битке Хуршид паша је наредио да се одеру главе српских војника, напуне сламом, и послао их је султану у Цариград да би се похвалио победом. Султан је потом наложио да се главе врате, како би се Срби заплашили, па су од лобања српских глава саградили Ћеле кулу на улазу у Ниш.

Споменик на Чегру је подигнут 1927. године у облику куле, а у полукружној ниши споменика је 1938. године постављено бронзано погрсеје Стевана Синђелића.

Мр М. Пантелић

Информисање војних пензионера смештених у геронтолошки центар

ПРОБЛЕМ СУ НЕГА
И ДОСТАВА ЛЕКОВА

Делегација Градске организације Ниш у којој су били председник Милутин Пантелић, председник МО Ћеле Кула Иван Милошев и председник МО Филип Кљајић Станко Боснић посетили су чланове УВПС и кориснике војних пензија који су смештени у Геронтолошком центру Ниш.

У разговору су покретни војни пензионери корисници Геронтолошког центра информисани о активностима УВПС на побољшању статуса и стандарда корисника војних пензија. У присуству социјалне раднице, војни пензионери су истакли проблеме са којима се сусрећу, а обећано им је да ће се у што краћем року бити решени.

Највећи проблем им је здравствена нега. Доставе лекова је и даље проблематична, али им је обећано да ће све учинити у сарадњи са Војном болницом како би им олакшали доставу лекова. Други кључни проблем који су присутни изнели је недостатак лекара специјалисте (физијатра, интернисте и психијатра) који су до скоро долазили на две недеље или једном седмично, а добијањем два лекара опште праксе, ти специјалисти нису више ангажовани.

Председника ГРО Ниш обећано је да ће се са директором сагледати могућности да се пракса доласка специјалиста обнови. Уз необавезан разговор присутнима су подељени пригодни поклони и лист „Војни Ветеран“.

И. Милошев

Ништа их не сме изненадити

САСТАНАК НА ОТВОРЕНОМ

Месна заједница не ради, историја закључана, чланови месне организације војних пензионера обавештени, дошли...

Да корисници војне пензије не би остали без најновијих информација, у трену је одлучено да састанак буде кратак и јасан и пронашли реше-

ње – састанак на отворен, у парку, у хладовини.

Тако и би - уз планиране информације и шалу, може се рећи да је састанак успео до следећег састанка у другој половини септембра.

Патила их је и срећа: тога дана није било провале облака.

Н. Огњановић

Пре 45 година 19. класа ТСВШ завршила је школовање у Загребу Од тада су се, на првим дужностима, путеви младих водника разишли широм СФРЈ. Ту и тамо десио се по неки сусрет класића, индивидуално, али већих окупљања није било. Затим су дошла нека тешка и турбулентна времена, па њиховим смиривањем, а на иницијативу начелника класе Антуна Немета, те класића Анте Тонци Калеба из Загреба и Боже Бошњакчића из Хлебина код Копривнице, дошло је до првог сусрета класе у Хлебинама пре дванаест година. Тада је договорено окупљање сваке године. Одређена је последња субота у мају, што је прихваћено. Уследили су сусрети у Светом Мартину на Мури код Вараждина, затим три три сусрета у Загребу, па онда по

Сусрет матураната 19. класе ТСВШ

ЗАГРЕБ У СОМБОРУ

један сусрет у Осијеку, Београду, Новом Саду, Јагодини и Бару. Ове године сусрет је одржан у Сомбору. Сваке године број присутних се повећавао, тако да се приближава бројки 100.

Сусрет у Сомбору је имао у програму обилазак града, градске жупаније и сликарске колоније Владимир Назор. Послеподне сусрет је настављен у Апатину, на обали Дунава у ресторану, уз музику, хра-

ну и пиће, све до касних сати. Потом су додељене захвалнице досадашњим организаторима, уручена уметничка слика начелнику класе, одржан поздравни говор организатора Владимира Оморца, те обраћање начелника класе Антуна Немета и професора Витомира Ристића.

Приличан број класића је дошао је са супругама, па је сусрет представљао и викенд у Сомбору и Апатину.

Стисак руку, загрљаји, приче никад краја. За размену телефонских контаката није било потребе јер је организована вајбер група.

Следећи сусрет договорен је последње субота у мају (30) у Ковину, за шта је организатор већ почео да предузима почетне и припремне кораке.

С. Вучковић

Одржан концерт Уметничког ансамбла Оружаних снага Руске Федерације

ДУГИ АПЛАУЗИ

УСвечаној сали Дома Војске Србије 24. јуна одржан је концерт чланова Уметничког ансамбла Ваздушно-десантних јединица Оружаних снага Руске Федерације.

У културно-уметничком програму који је у целости био посвећен песми и игри, публика је могла да ужива у вокалним и инструменталним бравурама припадника овог ансамбла.

Публици су се представили музиком и плесом у живописним руским ношњама и војним униформама. На репертоару су биле руске националне песме: „Нико као ми“, „Сму-

гљанка“, „Карамбалџина“ и свима позната „Калџинка“, шпанска „Гранада“ и италијански „Nocturno“, али и српске националне песме „Видовдан“ и „Тамо далеко“.

У веселој атмосфери коју су чланови Ансамбла направили те вечери, публика је могла да ужива, али и сама учествује у извођењу свима познатих руских композиција.

Припадници Уметничког ансамбла Ваздушно-десантних јединица Оружаних снага Руске Федерације бораве у Србији као гости Специјалне бригаде Копнене војске, а овдашњој публици су се до сада већ представили специфич-

ним наступима плесно-певачког карактера у домовима Војске Србије у Панчеву и Нишу.

Прилику да ужива у уметничком програму једног од најангажованијих војних уметничких састава из далеке Русије није пропустила београд-

ска публика, која је Свечану салу Дома Војске Србије испунила до последњег места, а чланове Уметничког ансамбла Ваздушно-десантних јединица Оружаних снага Руске Федерације поздравила дугим аплаузом.

Из војнопензионерског строја

ОМИЉЕНИ БОРАЦ
И КОМАНДАНТ

Пуковник у пензији Никола Ба-ста од оца Илије и мајке Марије рођен 17. априла 1927. године у селу Брувно, општина Грачац, Лика, Република Хрватска, стално је настањен у Батајници. У пензији од 1980. године, члан је МО УВП Батајница. Потиче из сиромашне сеоске породице и као дете од њих десеторо (седморо браће и три сестре), завршио је основну школу у месту рођења, а затим вечерњу школу у трајању од годину дана и са четрнаест година прикључио се партизанском покрету у Лици, у 3. бригади у саставу чувене и славне Шесте личке дивизије, чији је командант био Милан Шијан.

Прве борачке задатке извршавао је као курир у команди бригаде и као командир групе курира 3. бригаде. Прве борбене задатке имао је од Лике према БиХ, ка Мркоњић Граду, где су га као курира заробили четници. Успео да побегне и тако избегне смрт.

У Бици за Дрвар, у оквиру противдесантне борбе против Немаца, његова бригада у саставу Шесте личке дивизије учествовала је у љутим борбама. Затим иде са својом јединицом према Купресу, Ливну, Фочи, а након извесног времена преко река Лима и Дрине прелази у Србију. Током целог маршовања од Лике до Србије вођене су жестоке узастопне борбе са четницима, а посебно у рејонима Јелове Горе код Косјерића и Мионице, где бива рањен. Тако рањен, са својом јединицом, пробијао се према Београду и десетог октобра 1944. године стигао у наш главни град, у насеље Ресник и тада се први пут срео са војницима Црвене армије.

У борбама за ослобођење Београда учествовао је на правцу: Ресник – Раковица – Дедиње – Топчидер – Главна железничка станица, па преко Савског моста ка Земуну.

После ослобођења Београда, бригада у којој је Басти био, извучена је из борбе и послата на краћи одмор у Београд, а онда је упућена на Сремски фронт.

Са војничким усавшавањем Никола је отпочео курсом радио-телеграфисте у штабу Шесте личке дивизије, у селу Лежмири и Адашевци, на падинама Фрушке Горе 1944. године, где је радио

као извиђач са групом бораца и после убачен у позадину Немаца на Сремском фронту.

По завршетку рата, Никола је остао у Југословенској армији. Стекао је чин подофицира (старији водник) и постаје начелник радио-станице, а касније добија чин официра и врши дужност командира вода везе у Београду. Уследила је дужност командира чете у Краљеву, команданта батаљона у Приштини и Команданта пука везе у Нишу.

Никола се највише из рата сећа првог курирског задатка, бекства из заробљеништва четника, наилазак на бживотно тело партизана на Сутјесци, присиљено уз дрво као да је жив. У памћење му се

такође урезао прелазак преко река Лима и Дрине, када се држао за репове коња да би лакше прешао на другу обалу, затим рањавања код Мионице и извршења првог задатка на Сремском фронту као радио-извиђача у позадини непријатеља. Што се утисака после завршетка рата тиче, највећи су: Резолуција ИБ, Чешка криза 1968. и Тршћанска криза 1971. године.

За предани рад Никола је више пута одликован и награђиван, а данас као пензионер у 92. години чита „Војни ветеран“ и врло радо се сећа својих другова и успомена из ратног и војничког живота. Његове потчињене старешине имају само речи хвале и поштовања према Николи као другу, старешини и команданту.

Р. Спахић

Из личног угла

ГРАНИЦЕ
ПРИЈАТЕЉСТВА

Наш најстарији дневни лист „Политика“ објавио је 31. маја чланак под насловом „САД прете да ће Европи ускратити долар“, што је други израз за санкције. И својим пријатељима, у овом случају Немачкој, Француској и Великој Британији.

Наш народ од давнина има изреку да када се дође у неразумну ситуацију, која гласи: хајде попе сада буди човек. Европа, односно Европска унија, поодавно се везала за Америку и ништа „крупно“ не предузима без договоре са „браћом Американцима“, нарочито у односу према другим великим силама. Али Американци не би били оно што јесу да се увек и у свему не држе свог изворног настанка, од гена својих предака - не трпе никога изнад себе.

Да само кратко подсетимо на њихове гене: од завршетка Другог светског рата до данас сваки амерички председник водио је у свету, далеко од Америке, један до два рата, због „своје безбедности“, без обзира на величину земље која им стоји на путу и угрожава њихову безбедност. Њихова морална обавеза је да слабијима помогну увођењем демократије (америчке) у тој земљи, и да се на тај начин што више приближе другим великим силама.

На тај мамац упецала се и Европска унија и увела скоро целу Европу под амерички одбрамбени „кишобран“, с циљем да их заштити од источних сила. Американци то схватају овако: ако вас штитимо морате и да нас слушате. Не размишљајући о томе Европа је све услове ђутке прихватила.

Знамо да се данас као велике силе третирају Америка, Русија и Кина, а као мало мање светске силе у војничком смислу су Немачка, Француска, Велика Британија... Ове мање силе у свему су покорне Америци.

Американци се не осврћу ако нека „њихова“ мања сила нешто не уради баш по њиховом, али ако то мало прерасте у нешто мало веће, Американци им одмах уводе санкције. Ту за Американце престаје свако пријатељство.

Америка је данас умешала своје прсте свуда где има користи - зараду и да је што ближе оним другим великим силама јер, никад се не зна. На тај начин, не осврћући се, и својим пријатељима, без пардона, ускрађује трговину са светом и њихов привредни развој.

Повод за овакав став Америке према пријатељима Немачкој, Француској и Великој Британији је тај што су те државе основале „канал специјалне намене“ за трговину са Ираном, коме су Американци пре неколико година увели три санкције. На овакав став Европљана Американци поручују: позивамо вас да пажљиво размотрите санкције према... Било какво деловање које заобилази америчке санкције према Ирану може резултирати озбиљним последицама, укључујући и губитак приступа америчком финансијском систему. Ентитети који се упуштају у трговину са Ираном излажу се значајном ризику санкција. После „пријатељске“ опомене Американаца - опет буди човек.

Не мрзим Американце, али неко у Европи, када је умео да нас уведе под њихов „кишобран“, нека сада нађе начина како да нас спаси од „пријатеља“ из далеке Америке.

Ако није касно, народе Европе, бирај своје пријатеље равне себи у сваком погледу. Нама у држави Србији за сада не прети од Американаца никаква опасност — за сва остала питања, која Американци имају на милионе, нисмо баш сигурни код овакве Европске уније, па нека „поп“ за убудуће размисли којем ће се царству приволети.

Стеван Стојановић

Поводом Дана победе, а у складу са годишњим и месечним планом рада Градски одбор УВП Крушевац, у сарадњи и велику помоћ батаљона БАБХО, организовао је такмичење у брзопотезном шаху и стоном тенису. Такмичење је одржано 28. маја у просторијама 246. БАБХО, на вежбалишту „Равњак“, у изузетно пријатној и спортској атмосфери. Традиционално надметање је морало да се помери због вежбоних активности, које је имао БАБХО на полигону „Равњак“.

Шах се играо на пет табли, а било је и „кибицера“, који су помно пратили актере и увеличали такмичење, чиме је спој такмичарског и спортског духа доведен до кулминације.

Стони тенис је организован

Спортско-рекреативне активности Крушевљана

ТРАДИЦИОНАЛНО ДРУЖЕЊЕ

у сали за стони тенис, уз масовну подршку припадника БАБХО.

За све време такмичења непрекидно су се служили кафа и сок, као освежење и подршка такмичарима.

Несебичну помоћ у организовању овог дружења, пружио је командант 246. БАБХО потпуковник Зоран Вукадиновић, који је практично обезбедио све услове да се наведена активност реализује у потпуности: превоз до вежбалишта „Равњак“, просторије за так-

мичаре и на крају војнички пасуљ.

Велику заслугу за реализацију такмичења у стоном тенису и шаху имају и господин КВП Радојица Нешић и домаћин Шах клуба Слободан Стефановић, који су преко шаховског клуба „Крушевац“ из Крушевца, обезбедили шах табле, сатове и рекете.

На турниру у шаху победило је искуство и године, а на турниру у стоном тенису – младост и кондиција.

По завршетку такмичења,

председник Душан Самарџић је захвалио команданту полигона „Равњак“ мајору Војкану Миловановићу на изузетно лепом пријему и свему оном што је допринело да ово дружење протекне у најбољем реду.

Након заједничког снимка у летњиковцу вежбалишта „Равњак“, дружење је настављено у војничком ресторану, где је уз незаобилазни војнички пасуљ, настављено са анализом шаха и стоног тениса.

Међу члановима Удружења, било је и неколико корисника војне пензије који су учествовали у формирању вежбалишта „Равњак“, па нису мањкале емоције, а и разне годовошћине из тог периода.

мр А. Симоновски

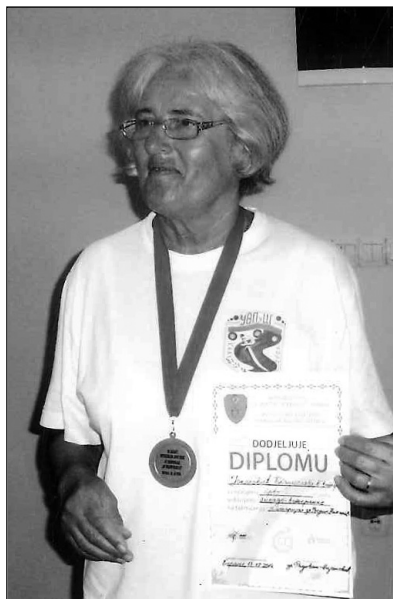
О њој се говори и пише: Бранислава Јокановић

ОСВОЈИЛА 75 МЕДАЉА

Бранислава Јокановић, војна пензионерка из Подгорице, иако је закорачила у осму деценију не напушта спортска боришта ветерана.

Висока, снажна, спортски грађена, обдарена умом, женском љепотом и спортским срцем, увијек је спремна за наступе на спортским манифестацијама ветерана. Спортску рекреацију започела је прије десетак година, доласком у Спортско-рекреативно друштво „Војни ветерани“. Од тада није пропустила ни један спортски наступ са својом екипом на такмичењима Савеза ветерана Црне Горе и враћала се окићена медаљама.

Поред наступа за Војне ветеране, она

редовно учествује на спортским играма који се одржавају за празничне дане, те и са тих такмичења доноси медаље.

Као такмичарка дала је изузетан допринос: „Војним ветеранима“ донела је 75 медаља, 50 златних, 15 сребрних и 10 бронзаних. Ту је и 10 пехара којим је награђивана као најбоља такмичарка.

Бранислава је најуспешнија такмичарка „Војних ветерана“, због чега је награђена бројним признањима Црногорског савеза ветерана, Спортско-рекреативног друштва „Војни ветерани“ и Удружења војних пензионера Црне Горе.

Сјајне резултате постиже чврстом спортском вољом, редовним тренингом и уредним начином живота. Бранислава не пуши цигарете и никада више од чашице вина. Само у друштву, да залије медаљу.

На питање са ког такмичења јој је најдража медаља, кратко одговара, пехар, пехар, када екипно освоје „Војни ветерани“.

До нових пехара и медаља...

Р. Здравковић

Слово о „Војном ветерану“

КВАЛИТЕТНИЈИ ОД ДРУГИХ МЕДИЈА

Дугогодишњи сам претплатник гласила војних пензионера Србије „Војни ветеран“. Пажљиво га читам јер његови садржаји задовољавају укусе свих или већине оних којима је гласило намењено. Ево неких мојих мишљења и запажања, о том нашем гласилу.

Придружујем се оној великој већини читалаца нашег часописа који тврде да је „Ветеран“ пуно квалитетнији од многих других медија. Заслугу за такву оцено, по мом дубоком мишљењу, има његов главни и одговорни уредник, Звонимир Пешић, пуковник у пензији и дугогодишњи уредник и новинар бројних војних листова и часописа. Покушаћу да образложим напред изне-

то. Посебан квалитет часопису даје његове рубрика „У жижи“ чији садржај верно осликава све што Удружење војних пензионера Србије (УВПС) ради и упућује поруке чланству, али и најширој јавности. Посредством тог, али и других прилога, читаоци се информисају или препознају са којим се све проблемима УВПС суочава и шта од институција система с правом очекује (и захтева), а све у циљу да се побољша укупан статус војних пензионера.

Анализом садржаја чији је аутор господин Пешић, долазимо до закључка да са њима, с правом и аргументима, а објашњавајући их, подржава све оне мере руководства УВПС које су у функцији враћања статусних и других права његових чланова и враћања, до јуче, знатно угроженог људског и старешинског достојанства. Аутор је мноштво текстова који припадају многим областима: информисања, социјалне заштите (која је већ дуже времена значајно уздрмана), стамбеног обезбеђења, здравствене заштите, стваралаштва, традиција, сарадње са сродним организацијама. Дакле, предмети истраживања господина Пешића припадају сферама многих наука: економије, права, социологије, психологије, безбедности, одбране, историје... А главни и одговорни уредник их на врло зналачки, једноставан, језгровит, највећем броју читалаца јасан, препознатљив, народни језик, без туђица, не бајализујући науку којој припадају ти предмети његовог истраживања, нуди читаоцима. Нуди их њиховом суду, оцени и ставовима.

Редовно сам пратио његове написе посвећене злочиначкој агресији НАТО пакта на СРЈ 1999. године. Сигуран сам да је Пешић био, ако не први — онда међу првим новинарима који су тај акт и њене виновнике назвали правим именима. Он је, прво у виду рубрике, јавности представио ликове дела наших бранилаца у одбрани од агресије које је, у нашем, а потом и у часопису „Одбрана“, објавио у виду специјалних прилога који су високо

оцењени од шире јавности. Њима је подстакао јавно мишљење које је, анализом садржаја тих текстова, дошло до јуче од шире јавности скриваних истина о правим узроцима и последицама агресије, као и о ликовима наших бранилаца.

У мноштву људи из наше блиске прошлости, Пешић зналачки извлачи из заборава оне личности које су својим делима обележили једно време, остављајући у њему свој особени печат. То су приче о, како се сећају старије генерације, храбрим, стаменим, непоколебљивим, неустрашивим људима, једном речју, ударницима из наше свакодневнице или блиске нам прошлости. У времену, као што је садашње, у коме је дошло до великог поремећаја друштвених, а у њима, посебно моралних вредности, Пешић те, на око обичне људе, с правом нуди као пример другим, млађим. Такве рубрике се тешко или никако не могу наћи у другим публикацијама у нашој земљи.

Господин Пешић стизао је и врло често нас је информисао о дирљивим сусретима класића из разних видова, родова и служби и старешина (сада у пензији) некадашњих команди армија и корпуса. Читаоце је упознавао и са радом Клуба генерала-адмирала, СУБНОР-а, СОРВ Србије као и о сарадњи УВПС са Министарством одбране, Војском Србије, Републичким одбором ПИО, Фондом за СОВО и другим сродним организацијама и удружењима.

Но, квалитету часописа сигурно доприносе и бројни стални сарадници (мр Часлав Антић, мр Александар Симоновски, мр Милан Шумоња, Будимир М. Попадић, Влада Ристић, Душан Старчевић) а и дописници (Стеван Стојановић...). А само једна фотографија, а има их довољно, чији су аутори господа Милан Чуљбић и Будимир М. Попадић, говоре више језика и више стотина речи.

И зато што говори аргументима и темељи их истином и што са осећањем чисти и поноса, што доликује официру и новинару, као читалац изражавам захвалност Пешићу за написе којима нас је даривао. Ценећи га као прво перо нашег новинарства, у даљем животном путу желим му да богатством својих новинарских текстова још више трасира пут који доликује беспрекорном новинару. А он је то и сада. И он и његови стални сарадници и дописници. Било би врло пожељно када би се мрежа дописника проширила на радост и потребу васколиког чланства нашег Удружења.

Овом приликом честитам и руководству УВПС зато што је пре 17 година препознало потребу покретања листа и зналачки одабрало изврсну екипу новинара која је била повод мог обраћања.

П.С.

С малим закашњењем господину Пешићу срдечно честитам додељену му Плакету Министарства одбране Србије, за допринос уређивачкој политици нашег гласила (4. децембра 2018. године), поводом Дана војних ветерана.

Другарски вас поздравља,

Мирко Старчевић,
генерал-мајор у пензији

IN MEMORIAM

Војислав Стојановић
(1952-2019)

ТРАДИЦИЈЕ МУ
У ДУШИ

У Београду је, након болести, преминуо Војислав Воја Стојановић, потпуковник у пензији, члан Главног одбора Скупштине УВПС.

Воја је рођен 18. маја 1952. године у Оцацима, где је завршио основну школу.

Ваздухопловну Гимназију „Маршал Тито“ у Мостару, завршио је у 7. класи 1971. године. Ваздухопловну војну Академију, у 24. класи, окончао је 31. августа 1974. године као пилот на дозвучно-млазним авионима.

Прво место службовања био аеродром у Титограду, где је 1974. и 1975. године, завршио борбену обуку. Од 1975. до краја 1981. године летео је на авионима Н-60 и Ј-21 у 98. абр. Налетео је око 1000 сати. Престао је да лети 1981. године.

До краја 1982. године на аеродрому Петровац (Скопље) обављао је дужност официра за навођење у 31. батаљону ВОЈИН. Од 1983. до 1992. године вршио је дужност помоћника и заменика команданта ракетног дивизиона у 250. рбр ПВО у Јакову и на аеродрому Батајница.

Од априла 1992. године до 31. октобра 2002. године обављао је дужност начелника музеја РВ и ПВО на аеродрому Сурчин, са које је дужности пензионисан на лични захтев, у чину потпуковника авијације.

Више пута је одликован и награђиван.

Био је ожењен Радмилом са којом има сина Срђана и кћер Бојану. Живео је у Новом Београду. По одласку у пензију, Воја се укључио у рад Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС), где је дуго година обављао дужност потпредседника Удружења.

Несебично је својом енергијом, залагањем и знањем доприносио раду Удружења на неговању ваздухопловних традиција.

Војиславови људски квалитети, част, поштење и благост у односу са људима и спремност да сваком помогне, остаће у трајном сећању свих који су га познавали; како родбине, тако и пријатеља и колега из Удружења и генерација ваздухопловаца.

Србија у балканским ратовима и у Првом светском рату

ТЕШКЕ БОРБЕ НА МАЧКОВОМ КАМЕНУ

Победом српске војске на Церу 1914. године, рат против Србије није био завршен. Напротив, командант балканске војске Поћорек, наредио је да одмах почну припреме за нови напад. Планирао је да употреби 5. и 6. армију преко Дрине, а са севера Комбиновани корпус.

Пише: проф. др Милоје Пршић, пуковник у пензији

Српска Врховна команда је реалноценила ток догађаја, а то значи да је очекивала нови напад. Наредила је да се јединице попуне новим људством, да вежбају и припремају за одбрану и да буду у приправности. У току тих припрема српских јединица за одбрану земље од нове агресије, 28. августа 1914. савезничке команде – француска и руска – захтевале су да српске јединице изведу две офанзиве: прву, преко реке Саве у Срем; и другу, преко р. Дрине ка Палама и Сарајеву. Циљ офанзива био је да српска војска за себе „веже“ аустроугарске јединице и тако савезничким снагама олакша положај на западном фронту и у Галицији.

Захтеви „савезника“ били су неоправдани и нереални, јер се српска војска увелико припремала за одбрану од нове агресије. Осим тога, она је без одговарајуће опреме за форсирање великих водених препрека. Међутим, српска влада и Врховна команда су, под притиском савезника, биле приморане да прихвате да 1. српска армија са Тимочком дивизијом I позива офанзиву преко Саве а Ужичка војска преко Дрине.

Офанзива 1. српске армије у Срем почела је 6. септембра. Њене јединице су извршиле форсирање р. Саве и за четири дана продрле 70 км у дубину непријатељске територије. Тактиком коњичких „скокова“ јединице су без икаквих губитака постигле изузетан успех. Покрет 13. и 15. пешадијског пука I позива из Тимочке дивизије преко Саве почео је у раним јутарњим сатима истога дана. Батаљони 13. пешадијског пука и два батаљона 15. пука успешно су форсирали Саву и у првим сатима, неочекивано и „лако“, остварили значајан војнички успех. Међутим, после почетног успеха и „заноса“ о победи, у борбама на Легету – у току вечерњих сати 6. септембра, батаљони су претрпели огромне губитке – 6 500 бораца погинулих, рањених, утопљених – избачених из строја. Тимочка дивизија је практично остала без 13. пука и без два батаљона из 15. пука.

Мањак у наоружању и муницији

Разлог неуспеху 13. и 15. пука био је у знатно бројнијим и боље наоружаним снагама 29. аустроугарске дивизије. Осим тога, код српских јединица све време се осећао мањак, не само у наоружању, него, пре свега, у недостатку пушчане и артиљеријске муниције. Поразу су, допринели слаба видљивост, недовољно адекватно борбено садејство батаљона, измешаност јединица у борби. Слаба па чак и никаква командна повезаност су веома отежавали командовање и координацију дејстава јединица. Све то, поред страха и панике, изазвало је наведене катастрофалне последице код 13. и 15. пука.

Команда аустроугарске Балканске војске имала је податке о томе да ће српска 1. армија, Тимочка дивизија и Ужичка војска – извести дејства преко Саве и Дрине. Зато су, почетак друге агресије на Србију померили за два дана. Са две армије и Комбинованим корпусом, извршена је 8. септембра друга агресија на Србију – онда када се, готово једна трећина српских снага, нашла изван своје територије. У нападу преко Дрине носилац борбених дејстава била је 6. аустроугарска армија. Комбиновани корпус дејствовао је из Сре-

ма и тиме отежавао положај српских јединица.

Од 8. септембра, па све до половине новембра 1914. године, воде се жестоке борбе на Дрини – Битка на Дрини. У прва два дана од 8. до 9. септембра, у борбама на Гучеву, Дунавска дивизија I позива изгубила је 5 585 војника и 107 официра. До краја борбе на Гучеву српска војска изгубила је 18 500 људи. У јединицама је преполовљен број официра. Рат се претворио, све до 6. новембра, у рововско ратовање. Удаљеност ровова супротстављених снага износила је, местимично, само 30 метара. Да би променили такво стање на фронту Аустроугари су покренули нову офанзиву са циљем да слома отпор и поразе српску војску. Под притиском аустроугарских снага српске јединице су се повукле на нове положаје – ка Убу и Ваљеву, а онда и на десну обалу реке Колубаре и ка Љигу.

Поражавајући губици српске војске

Од 8. септембра па до 22/23. септембар 1914. водиле су се тешке борбе на Мачковом камену, Човки и Враче брду. У шестодневним борбама (од 14 до 22. септембра) 1. српска армија имала је око 11 490 војника избачених из строја (погинулих, рањених и несталих), а од тога за само четири дана борбе на Мачковом камену изгубила је 8 018 војника. Дунавска дивизија I позива претрпела је губитке од 118 официра и 5 654 војника и подофицира. Из строја је избачено пет команданата пукова и 17 команданата батаљона. Дунавска дивизија II позива, према непотпуним подацима, остала је без 2 246 војника (избачени из строја) у борбама на Мачковом камену. Из ове дивизије погинула су четири команданта пука. Девети пешадијски пук II позива ове дивизије изгубио је све више официре, а преживело је тек 17 нижих официра и око 1 000 војника, док је 5. прекобројни пук од 3 500 војника спао на 910 људи. У борбама на Човки, Моравска дивизија I позива изгубила је 4 000 људи. Због овако великих губитака, и војника и командног кадра, четама у пуковима II позива команду наредници, батаљонима потпоручници и поручници, а пуковима мајори и по неки потпуковник. Аустроугари су имали губитке од 30 000 војника избачених из строја. Најтеже је прошао 16. аустроугар-

ски корпус који је изгубио 13 000 официра и војника. У аустроугарским белешкама записано је да су, по заузимању Мачковог камена, нашли више од 2 000 војничких лешева и то „1 200 њихових и 800 тела погинулих српских војника“.

Од 15/16. па до 28. новембра, односно до половине децембра настављене су тешке борбе – Битка на Колубари. Она се одвија у две фазе – дефанзивна до 28. новембра; и офанзивна фаза од 3. до 16. децембра. Од 28. новембра до 2. децембра српске снаге су се прегруписале, „збиле редове“ и одмориле. Офанзивна фаза Колубарске битке почела је 3. децембра па до 15/16. децембра 1914. године.

У првој, дефанзивној фази све аустроугарске армије чиниле су огромне напоре да коначно слома одбрану српске војске. Када су се 28. новембра српске армије почеле извлачити и прегруписавати а, јединице Одбране града Београда да се извлаче ка Авали и Космају – аустроугарско командовање је поверовало у успех. Део њихових јединица је ушао у Београд славећи „победу“. Остале снаге су развучене да би „покриле“ фронт, чиме су ослабиле свој положај. Учињена је грешка у командовању јер нити су оствариле успех а тек нису „прочитале“ планове српског командовања.

До 28. новембра – све српске армије, одреди и јединице Одбране града Београда пружају организован, јединствен и изузетно снажан војнички отпор. У одбрани положаја и извлачењу на нове положаје примењују еластичну али, истовремено, и упорну одбрану па тако код противника остављају утисак да се ту бране главне снаге. Међутим, баш у току тих жестоких борби, српске армије врше прегруписивање а Одбрана града Београда се извлачи на нове положаје чиме је фронт српских снага скраћен за 42 км.

Одлучни и силни противудар на Колубари

Офанзивна фаза Колубарске битке почела је, после четвородневног предаха, рано ујутру, 3. децембра 1914. године. Јединице 1. српске армије, а за њима и остале јединице – изненада су прешле у противофанзиву. Офанзивна фаза Колубарске битке, завршила се за само 13 дана изузетним успехом – од 3. до 16. децембра

Пребацивање артиљерије током Битке на Гучеву

1914. године. Српске армије су оствариле, другу епску победу у Великом рату.

У почетку офанзивне фазе Колубарске битке аустроугарске снаге су, и поред потпуног изненађења, организовале одбрану чинећи напоре да зауставе – контраофанзиву српских армија. Нису имале успеха. Повлачиле су се на целом фронту. Офанзива српских армија, а посебно смелост у продорима 1. српске армије којом је командовао генерал Живојин Мишић – представљају пример модерног ратовања како су, бројно мање и технички слабо опремљене армије, оствариле велику војничку победу над много јачим противником. Успех је остварен избором времена и тежишта напада, адекватном концентрацијом снага, енергичним и смелим продорима и експлоатацијом успеха по дубини уз, истовремено раздвајање и разбијање непријатељских јединица. Офанзивна фаза завршила се 15/16 децембар када је из Београда и Србије, протеран последњи аустроугарски војник.

Према службеним подацима аустроугарски су у рату 1914. године против Србије имали погинулих 1 080 официра и 27 216 подофицира и војника. Рањених 3 211 официра и 118 911 подофицира и војника; заробљених 66 официра, 1 880 подофицира и војника; несталих (заробљених) 656 официра, 73 989 подофицира и војника; болесних 2 599 официра и 44 117 подофицира и војника. Укупно, из строја аустроугарске војске избачено 266 212 војника и подофицира и 7 592 официра. Са српског ратишта из Балканске војске повукло се око 80 000 људи.

Према подацима српске Врховне команде – српска војска је за четири месеца 1914. године претрпела је губитке од 132 000 војника од чега 22 000 погинулих, 91 000 рањених и око 19 000 заробљено. Од командног кадра изгубила је 2 110 официра и 8 074 подофицира (избачених из строја).

Епидемије десетковале војску

Србију су, и после великих војничких победа на Церу и Колубари, крајем 1914. и почетком 1915. године, задесиле велике епидемиолошке болести. За четири

месеца изгубила је половину медицинског особља и око 133 000 војника и око 227 000 цивила (око 360 000 људи). Србија се налазила у веома тешком материјалном положају – без икаквих резерви. У јединицама се хронично осећао недостатак муниције, наоружања, војничке опреме, одеће и хране.

Савезници су знали у каквом се стању налазила Србија, српски народ и његова војска. Но, без обзира на то, од ње захтевају да српска војска изведе нове офанзиве преко реке Саве и Дунава како би олакшала савезничким снагама на западном и источним фронту. Услов, за било каква дејства на север и преко Дрине, нису постојали. Офанзиве нису изведене!

Положај Србије у 1915. отежавало је нејасно држање суседних земаља, пре свега Бугарске а и Румуније. Бугарска је истовремено преговарала и са Централним силама и са земљама Антанте. Оба војна савеза нудиле су јој, на штету Србије, територијалне уступке. Због тога, Србија је изложена притисцима и захтевима да пристане, да на своју штету, учини територијалне уступке Бугарској. Преговори са Бугарском и „трговина“ са српским територијама завршени су почетком септембра 1915. Бугарска је у Плесу, у седишту Немачке Врховне команде, потписала војну конвенцију о заједничком нападу (Немачке, Аустроугарске и Бугарске) на Србију.

Тројна агресија на Србију

Уочи тројне агресије српска војска је имала (288 батаљона, 40 ескадрона и 678 топова) и била овако распоређена: 1. На западном фронту Прва армија (73 134 човека). Јединице Одбране града Београда (51 725); 2. На северном фронту Трећа армија (93 963); 3. Према српско-бугарској граници налазила се Тимочка војска (45 296) и 2. армију (58 258). Према Албанији, распоређене су трупе нових области (16 484). У резерви Српске Врховне Команде остала је само Тимочка дивизија II позива са 12 батаљона, 2 ескадрона и са 20 топова.

На Србију су 6. октобра 1915. године са запада, севера и истока под командом

немачког генерала Макензена, извршиле агресију удружене снаге Централних сила Немачке, Аустроугарске и Бугарске. Однос снага у трећој агресији био је од 6:1 у корист непријатеља, а кретао се, као у борбама на пример за Београд (на Калемегдану) и до 10:1. Српске армије су, иако без примерених стратешких и оперативних резерви водиле, у правом смислу значења – упорну, еластичну и ефикасну одбрану. Успешно су, месец и по дана, одолевале вишеструко јачем и веома добро наоружаним снагама агресора.

Српска влада и Врховна команда су – очекујући обећану војну помоћ савезника (од 150 000 војника) и њихов долазак на српско ратиште (француских и британских јединица) из правца Солуна – инсистирале – на упорној одбрани, посебно онда када су се све снаге нашле – на Косову и Метохији. Савезничке јединице су, (стварно) кренуле да помогну српској војсци. Међутим, оне су, одмах, на прве „пуцње“ из пешадијског наоружања бугарских јединица у рејону Кривопака, одустале од задатка – помоћи српској војсци и вратиле се у Солун. О томе нису обавестили – ни српску владу ни Врховну команду.

Због огромне премоћи снага Централних сила, њихових дејстава са три стране, због невере „савезника“ и, напослетку због исцрпљености људства и великих губитака – српска војска је по наређењу Врховне команде, 24. новембра 1915. почела извлачење са територије Србије на Крф. Правци повлачења водили су преко планинских масива Црне Горе и Албаније. У току повлачења српске јединице су претрпеле огромне губитке од 175 358, што заједно са губицима од 68 519 војника из периода борби 1915. износи 243 877, односно и са губицима по искрцавању на Крф то је 248 847 људи. На Крф је евакуисано 139 758 војника, а у Бизерту 667 официра и 13 073 војника, односно 13 740. У истом периоду, јануара 1916. године рањено је 865 официра и 17 771 подофицира и војника, а контузовано 120 официра и 2 297 осталог људства.

Због непромереног односа „савезника“ према српској војсци да на време уреде биваке за смештај српских војника, а онда и, због лоше организације њиховог прихвата по искрцавању на острво Крф – губици српске војске су увећани за још око 5 000 људи.

Уочи Божића 1916. године, након што се знатан број, залуталих и изосталих војника прикупио и вратио у своје јединице – Врховна команда је саопштила бројно стање своје војске; и то, да: 1. армија има 22 988 војника; 2. армија 15 092 војника; 3. армија 29 758; трупе Одбране града Београда 21 135 војника; Трупе нових области 13 260; Тимочка војска 26 400; а да резервне трупе имају 11 117 војника. Укупно тада се у оперативним саставима српске војске налазило (почетком јануара 1916.) 139 750 официра, подофицира и војника. У литератури се углавном наводи да је на Крф извучено 132 000 у Бизерту 12 000 људи а да је при повлачењу српска војска изгубила 100 000 људи.

Пише: : мр сц.
др Часлав
Антић

Шта нам је донело варљиво
лето испуњено кишним данима

УПОРНИ И МАСОВНИ НАПАДИ КОМАРАЦА

Комарцима је потребно тек неколико капи воде у које могу положити јаја, из којег се за неколико дана излегу ларве спремне за напад чим порасту да могу да узлете. Убодима могу изазвати локалне реакције које су углавном безопасне, али и општетоксичне реакције, које могу бити смртоносне за особе алергичне на одређену врсту инсекта.

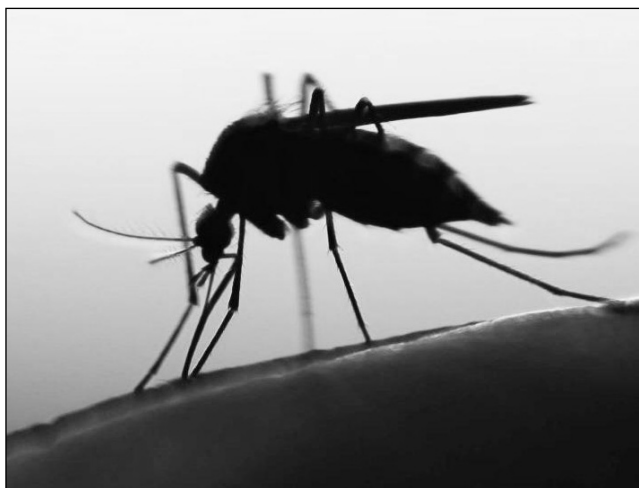
неке болести које преносе комарци, својствене само тропским крајевима, почеле да се јављају и у поделе са континенталном климом. Озбиљан разлог за страх носи појава врста комарца „азијски тигар“ који преноси жуту грозницу и енцефалитис, а размножава се на депонијама одбачених аутомобилских гума. Овај комарац примећен је 2008. године у Црној Гори и Хрватској, а до сада није потврђено да је присутан и код нас.

Како се одбрани

Најефикаснији вид заштите од комараца и опасности које они носе је уништавање ларви у зачетку, које ових дана спроводи Градска управа Београда. Ове акције, да би имале успеха, морају се понављати неколико пута узаастопно.

Киша готово да анулира ефекат запрашивања, па променљиво време представља додатни проблем у борби против комараца.

Неколико савета који вам могу бити од користи:

Досадна бића која уносе немир,
али могу пренети и тешке болести

Било је много кишних и прохладних дана, а где одједном наступају веома сунчани топли дани погодни за развој ових досадних инсеката.

Према казивању проф. др Симића са Нишког факултета у књизи „Епидемиологија трансмисивних болести“ комарци су познати као преносиоци узročника маларије, жуте грознице, денге папатали грознице и арбор вируса проузроковача великог броја менингоенцефалитиса (упале можданица и мозга). То су разлози што сматрамо да Управа града Београда правилно ради и сваког дана преко средстава информисања обавештава који се делови града запрашују против комараца.

Комарци са нашег подручја (*Culex pipiens*) углавном су безопасни. Њихови уједи изазивају непријатан свраб, а код осетљивих особа и појаву алергијске реакције, уз изражено црвенило и оток.

Комарци који настају у простору око река веома су издржљиви неометано да прелете и 30 км, па се не можете опустити чак и ако живите удаљено од великих река. Хидрорежими Дунава, Тисе, Тамиша и Саве као и велике стајаће воде веома су погодни за размножавање комараца.

Последице уједа досадних немани

Комарцима је потребно тек неколико капи воде у које могу положити јаја, из којег се за неколико дана излегу ларве спремне за напад чим порасту да могу да узлете.

Једна женка може излећи до 400 јаја приликом само једног ношења, а полажу их више пута у току живота. Јаја постављају искључиво у води, а воде има свуда, текуће или стајаће, почев од канала, бара, септичких јама, а нису им стране ни вазе ни тацне за цвеће...

Разлика између полова код ових инсеката је огромна, а нама је најважнија чињеница да убод изазивају само женке. Занимљиво је да готово не могу пробити кожу људи, већ иглу забадају у поре. Мужјаци након оплодње убрзо довршавају свој живот.

Убоди комараца могу изазвати локалне реакције које су углавном безопасне, али и општетоксичне реакције, када могу бити смртоносне за особе алергичне на одређену врсту инсекта. Иако је то у Европи веома ретка појава, ове ужасно досадне напасти су у стању да својим уједом пренесу и неке тешке болести. Веома су прилагодљиви инсекти, има их свуда, од Аљаске до тропских крајева. Зато и не чуди да су

Призор који се очекује свакога лета

-Монтирати заштитне мреже на прозоре, нарочито у насељима која су у близини текуће или стајаће воде.

-Уклонити воду из сваког предмета у дворишту и на терасама.

-Покрити слатка јела и пића у чашама, а флаше држати затвореним.

-Смањити количину шећера и соли у исхрани јер људи који их пуно уносе, чешће су изложени уједима.

-Засадити у башти или на тераси босиљак, рузмарин или нану. Комарце одбија њихов мирис.

Инсект репеленти су супстанце које својим мирисом одбијају инсекте и крпеље. Могу бити природног и синтетичког порекла. Паре репелената доспевају у организам инсеката дисајним путем, а блокадом нервних центара инсеката изазивају угињење.

Инсект репелентни препарати су код нас и у земљама Европске уније, регистровани као козметички производи. Бројни су облици који се могу наћи на тржишту као раствори, лосиони, гелови, спрејеви, влажне намирнице и други.

Ова средства наносити у танком слоју само на откривене делове коже, разне посекотине, енцеме. Када су у питању мала деца, проверити да ли се препарат препоручује за ту популацију.

Летњи годишњеодморски проблеми

КАКО СПРЕЧИТИ СУНЧАНИЦУ

Јуни представља један од најлепших месеци у години, стиже нам дуго очекивано лето, а време постаје све лепше и топлије. Са отопљењем, све више времена проводимо напољу, што повећава ризик од изложености сунчевим зрацима.

Сунчево зрачење према спектру таласне дужине се може поделити на: инфрацрвено зрачење (одговорно за осећај топлоте), видљиво зрачење и УВ зрачење (које доводи до тамњења коже, настанка опекотина, фотостарења коже и црвенила). Иако је сунце извор живота и неопходно је за наше функционисање, током летњих месеци, морамо се пажљиво излагати сунчевим зрацима.

Сунчеви зраци позитивно утичу на расположење, тако што подижу количину мелатонина, серотонина и катехоламина у организму. Такође, утичу и на синтезу витамина Д у организму, који је неопходан за нормалан метаболизам и функционисање коштане структура и имунског система. Прекомерно излагање сунчевим зрацима може довести до сунчанице, појаве пега и флека, опекотина на кожи, алергија, и настанка рака коже.

Настанак и симптоми

Сунчаница представља стање које настаје као последица прегревања тела, односно дуготрајног излагања главе и потиљка сунчевим зрацима или физичког напрезања при високим температурама. Како би знојење било ефикасније, за време великих врућина кроз кожу протиче знатно већа количина крви. Користећи крв као расхладну течност, тело штити своје најважније органе, а посебно мозак. Уколико несмотрено излажемо главу утицају сунца, температура у нашој глави се знатно повећава. Тело ће покушати да расхлади мозак на тај начин што ће више хладне крви упућивати у главу. Тиме долази до проширења крвних судова мозга и до наглог повећања његове запремине, што условљава појаву симптома сунчанице.

Озбиљни случајеви сунчанице могу се завршити несвестицом, па и коматозним стањем и довести до оштећења бубрега, срца, мишића и мозга. Симптоми и знаци сунчанице:

- Висока телесна температура преко 40°C;
- Промењено ментално стање и понашање (збуњеност, узнемиреност, раздражљивост, неразговетан говор, дезоријентисаност);
- Кожа је црвена, сува и топла, али уколико је особа обављала физичке активности на високим температурама, онда је кожа црвена, влажна и топла;
- Мучнина и повраћање;
- Убрзано и плитко дисање;
- Јака главобоља;
- Слабост у мишићима или појава грчева
- Убрзани срчани рад (лупање срца);
- Дехидрација, сува уста и осећај жеђи.

Фактори ризика

Сунчаница може настати као последица једног или комбинацијом више узрочника: -старосно доба - способност организма да се носи са високим температурама зависи од развијености централног нервног система. Одојчад, деца до четири године и старији се теже прилагођавају високим температурама. Због тога, децу млађу од

десет месеци не излагати сунчевом зрачењу;

- повећан физички рад или спортске активности на високим температурама могу довести до повећаног ризика за настанак сунчанице;

- изненадна изложеност високим температурама – неприпремљеност организма на изненадне високе температуре (први дани боравка на мору, услед недовољ-

ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

Неопходно је придржавати се следећих савета: избегавајте излагање сунчевим зрацима у најтоплијим деловима дана (између 10 и 17ч);

Носите лагану и светлу одећу, као и шешире са великим ободом и сунчане наочаре;

Унесите довољне количине течности (минимално осам чаша воде или сокова од свежег воћа и поврћа); избегавајте течности које садрже кофеин и алкохол, јер обе супстанце изазивају дехидратацију организма; Користите препарате за сунчање са СПФ фактором 30 и већим свакодневно, а током боравка на мору, поступак понављајте на свака два сата или при сваком изласку из воде; имајте па уму да су на планини УВ зраци опаснији него на мору, због тога је неопходно придржавати се свих превентивних мера заштите од сунчанице док боравите у планинским подручјима.

не аклиматизације) или дуготрајна вожња аутомобилом који није климатизован; •

- одређени лекови утичу на дехидратацију организма, због чега посебно водите рачуна уколико примењујете лекове који врше сузавање крвних судова (бета блокатори), лекови који стимулишу измочравање (диуретици), лекови који се користе у терапији депресивних стања (антидепресиви и антипсихотици), лекови који се користе у терапији алергија (антихистаминици) и препарати за мршављење;

- здравствено стање - пацијенти са болестима срца, бубрега и плућа, као и оболели од дијабетеса и сличних хроничних стања, теже подносе високе температуре и теже се прилагођавају на њих;

Трајање сунчанице

Трајање сунчанице зависи од количине сунчевог зрачења које наш организам прими, времену излагања високој температури, и периоду дана у коме се излажемо. Код блажих облика сунчанице; симптоми ће нестати у року од неколико сати. Уколико приметите неке од симптома узрокованих сунчаницом, потребно је:

- Наквасити главу и врат хладном водом;
- Сместити се у хладовину у полулежачном положају;
- Ослободити се вишка одеће;
- Узети веће количине свеже течности, како би се тело хидрирало и расхладило изнутра;

У случају појаве тежих облика сунчанице или погоршавања симптома, обратите се најближој здравственој установи. Деца су посебно осетљива, код њих се сунчаница чешће јавља као закасна реакција у вечерњим часовима пред спавање, а симптоми подсећају на инфекцију (дете је плачљиво, нерасположено са високом телесном температуром). Уколико родитељи не могу расхладити методама да спусти високу температуру детету, неопходно је да примене сируп ибупрофена или парациетамола, као и рехидратационо средство.

Мр пх **Сања Тасић**, спец. фармацеутске здравствене заштите

SLUŠNI APARATI NA LEKARSKI RECEPT POSEBNE POGODNOSTI ZA VOJNE PENZIONERE!

- VRHUNSKA AMERIČKA TEHNOLOGIJA
- NEVIDLJIVI SLUŠNI APARATI
- PRODAJA NA RATE

BEOGRAD, Sazonova 18a
011/2435-924

NOVI SAD, Vase Pelagića 4
021/425-370

WWW.SLUSNIAPARATIZONEX.RS

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Снимио:
Звонимир
Пешић

Година XVII. Број 185. ЈУН 2019.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул.
Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Ивани-
јум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Кли-
јенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часо-
ва;

***Славица Јањић и Љиљана ЈАКОВЉЕ-
ВИЋ**, из Београда, Хајдук Вељко венац 4-
6, тел. 011/415-3467, 064/8586510 и
069/162-3244; Клијенте примају понедељ-
ком, средом и четвртком: зими од 17.00 -
19.00 а лети од 18.00 - 19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из
Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел.
015/314307 и 064/2328165; Клијенте при-
ма: четвртком од 18.00 - 19.00 часова;

***ВЕСОВИЋ Н. МИРЈАНА** у Београду,
Ул.Шуматовачка бр. 149, суботом од 11-
15 часова и у Крагујевцу – Ул.Светозара
Марковића бр. 19, средом од 15-18
часова.

За потребе војних пензионера ови адвока-
ти обављаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и пружаће
све остале адвокатске услуге уз накнаду по
важећој адвокатској тарифи умањеној за 20
одсто (адвокати Љиљана Јаковљевић и
Гордана Бучевац Стефановић), односно 30
одсто (адвокат Ивана Јовановић). Редо-
след адвоката дат је по редоследу склапа-
ња уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера Ср-
бије требало би да знате да услуге могу ко-
ристити чланови УВПС, чланови њихових
породица, као и сви остали војни осигура-
ници.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организаци-
јама УВПС, или директно на тел. 011/8333-
142 и 011/6161-769; 064/1660-423 и
011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

Умрла је наша нада.
Мислио сам да јој има лека.

Укопани смо до гуше.
И још нас буше.

Џаба многи знају све,
када они мало не знају
ништа.

Свет нам је организовао
журку и жмурку.
Ми да жмуримо, а свет да
нас пљује.

Не знамо ни куда, ни како...
Мада то зна свако.

Није важно што су нам
лончићи помешани,
него што је лонац празан.

Због политике с брда с дола,
Остадосмо баш до гола.

Милан Шиндић

TANJA^{dent}

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких
услуга војним пензионерима и чла-
новима њихове породице, са 10%
попуста.
Такође се нуди и могућност одло-
женог плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800
Радно време од 12 до 20 х